

Jelölők és jelöltek

A választást előkészítő jelölőgyűlések megyénkben is rövidesen befejeződnek. A munka egy része tehát már a vége felé közeledik, a feladatok jelentőségét tekintve azonban a tennivalók éppen most kezdenek majd el növekedni. A munka, amit eddig elvégeztünk, országos méretekben nagyon is imponáló, tanulságait tekintve mind politikai, mind társadalmi szempontból sok-sok haszonnal jár.

Az eddigi jelölőgyűléseket a társadalmi aktivitás, a jó társadalmi közérzet jellemezte. Műtán azonban a számszerű eredmények arról tanúsítják, hogy a jelölőgyűlések döntő többségben megvoltak, fogalmazhatunk így is: társadalmi életünket a közügyek iránti érdeklődés és felelősség jellemzi. Jó és megnyugtató érzés ez, s akkor meg különösen, ha a jelölőgyűlések tartalmi minőségét tesszük meg döntő bizonyítéknak.

Tartalmi vonatkozásukat tekintve ugyanis ezek az összejövetelek új társadalmi összképet mutatnak. Politikánk elvi és gyakorlati lényege nagyonis észrevehetően bennük tükröződnek, s éppen a megbeszélések arányaiban és gazdagságában igazolva, hogy a VIII. kongresszus célkitűzéseit egy egész országot lendítenek alkotó és cselekvő tennivalóira.

Bizonyításként néhány példát is hadd említsünk. Az egyik jelölőgyűlésen a Hazafias Népfront jelöltjét egyhangúlag elfogadták. A hozzászólások azt elemezték, hogy a jelölt miért és mennyiben alkalmas ennek a bizalomnak a valóraváltására. Legfontosabb érvként a jelölt alkalmasságát a közösségért való elkötelezettséget és végzet munkáért eredményesen fogalmazták meg.

Egy másik jelölőgyűlésen a jelöltek döntő többségben lesvavazták a jelöltet. Az illetőben — mondották — nem látunk garanciát arra, hogy problémáikat, gondjait, társadalmi érdekeiket képviselje. Miért? — merült fel önkéntelenül is a kérdés, s a jelöltek erre is választottak. A jelölt eddigi magatartását tekintve nem tudja nyújtani azt a pluszt, amelyet a fokozott társadalmi aktivitás ma elvár a tanácsagoktól. Saját szempontjai fontosabbak a közösségnél, s egyéni érdekeit sok esetben a társadalmi érdekekkel megelőzve próbálta megvalósítani. A dolog csattanójához aztán meg az is hozzátartozik, hogy a jelölőgyűlést a lesvavazott jelölt lakásán tartották.

A két eset konklúzióját nagyon is egyértelműen meg lehet fogalmazni. Ha az előjel különböző is, a végeredmény azonban itt is, ott is a legfontosabb tanulságot mutatja. Történetesen azt, hogy a jelölőknek egyáltalán nem közömbös, hogy kiket választanak az előkövetkező négy évre tanácsag funkcióba.

Persze az egy az egyhez viszonyítás valójában nem felel meg a jelölőgyűlések összképének, hiszen a valóság mégis csak az, hogy a jelöltek döntő többségben egyetértettek a Hazafias Népfront jelölésével. A nemleges szavazatok azonban éppen a jelölések demokratizmusát igazolva mutatják meg, hogy a dolgozók nem sablonnak, hanem politikai és társadalmi számvetésnek tartják a jelölőgyűléseket.

S ezzel kapcsolatban mindenképpen szólnunk kell a jelölők és a jelöltek egymáshoz való viszonyáról. A régi Magyarország választási zsonglorkodására még jól emlékezve tudjuk, hogy az akkori képviselők szinte kivétel nélkül egy kis rétegbel kerültek ki. A kortesceremoniák, az ígéretesek pusztán csak személyvesztésül szolgáltak,

mivel a képviselők s a választók között kibékíthetetlen ellentét feszült.

A mi választási rendszerünknek éppen az adja meg a demokratizmusát, hogy a jelöltek a nép jelöltjei. A jelöltek tehát nemcsak a nevet, hanem az embert is ismerik, akivel összeköti őket a munka, az élet, a hétköznapok sok-sok kapcsolata. S a jelölőgyűlések tartalma talán éppen ebben a kapcsolatban jutott a leginkább kifejezésre, természetesen magyarázva azt a társadalmi valóságot, amely ma nálunk meghatározó.

S itt mindjárt hadd mutassunk rá a jelölőgyűlések egyik erkölcsi-politikai fontosságára. Az eddigi tapasztalatok bizonyítják, hogy a jelöléseket minden esetben a legnagyobb felelősségérzet hatotta át. Ti. ezeken a jelölőgyűléseken egy nagyon fontos lélektani mozzanat is előtérbe került. A jelölt, aki a jelölők szavai előtt állt, valamilyen formában vizsgát tett önmagáról. S ugyanakkor vizsgát tettek a jelölők is, első sorban olyan vonatkozásban, hogy milyen szenvetéllyel vállalnak részt társadalmi-politikai kérdésekben.

S vizsgálni mindig ott és akkor a legnehezebb, ha a vizsgázatotól előtti nyitott könyv az életünk. Márpedig a jelöltek tízezreit a jelölők milliói nagyon is jól ismerik, hiszen az a közösség, amelyikbe beletartozunk figyelemmel kíséri napi munkánkat. S akire ez a közösség mondja ki az ígent, annak már mindennél nagyobb súlya van. Akire pedig nemet mondott, az megint csak azért történt, mert alaposan fontolóra vette, s megállapította, hogy az illető nem alkalmas ezen tisztséget betöltésére. És ebben a megállapodásban nem valamiféle szubjektív érzés, hanem a közügyek iránti megfontoltság vezette.

A jelölőgyűléseknek külön pozitívuma, hogy népünk politikai érettségét bizonyítják. A hibákkal szemben keményen és határozottan fellépnek, de sohasem általánosítanak. Konkrétan, sőt személyre vonatkozóan fogalmaznak s mindig azzal a következtetéssel, hogy a párt politikai és eszmei célkitűzéseit megvalósíthatassuk.

Örömmel állapíthatjuk meg tehát, hogy az eddigi jelölőgyűlések betöltötték feladatukat. A formalitásokat mellőzve, szinte munkaértekezletek voltak ezek az összejövetelek, ahol népünk egysége s a párt politikájával való egyetértés nyilvánult meg első sorban. Már maga az a tény, hogy az eddigi jelölőgyűlésekből úyszólván alig kellett néhányat elhalasztani, bizonyítja népünk magatartását. S ha még azt is hozzátesszük, hogy az a néhány jelölőgyűlés is csak az időjárás okozta nehézségek miatt került át egy másik időpontra, akkor még indokoltabb lehet a jelölőgyűlések sikerén szerzett örömről, jó érzésünk.

A jelölőgyűlések befejezésével természetesen még nem zárulnak le a választási előkészületek. Tanulságként azonban mindenképpen leszögezhetjük, hogy a dolgozók helyesen jelölték meg a jobb munkát, az előrehaladás feltételeit, s növekvő támogatásukról is ígéretet tettek. A további feladat éppen az, hogy a pártszervezetek, a tanácsiszervek, a népfrentbizottságok — melyek eddig is önzetlen segítői voltak ennek az országos méretű munkának — ezt az aktivitást ezután is ébren tartásák, és a választási program valóraváltásában gyümölcsözővé váljanak.

KIKULDOTT MUNKATARSUNK TELEFONJELENTÉSE:

Forró siker a MÁV Debreceni Filharmonikus Zenekar pármái hangversenyén

Párma, január 26. Pénteken este kilenc órakor kezdődött el a MÁV Debreceni Filharmonikus Zenekar szimfonikus estje. A pármái operaház nem volt zsúfolt, mintegy 1200 jegy kelt el. A műsorban Weiner-, Dohnányi-, Bartók-, Kodály-, Liszt- és Verdi-műveket játszottak. Minden várakozást felülmúlt az a siker, amelyet arattak. Az olasz viszonylatban hűvös hazai közönség felállva helyéről hosszú percekben át ünnepelte a MÁV filharmonikusokat és kiváló dirigensüket, Rubányi Vilmost.

A közönség ünnepeit, a mieink és mi is velük együtt meghatóttan, néha egymásnézően, de szóltanul csak álltunk, és szívünk tele volt örömmel. Párma zeneértő közönségét meghódítani nem kis dolog. A tomboló sikerre csak példaként említem: nem engedték le a zenekar tagjait a színpadról. A közönség ismétlést és új számokat követelt. Így következett be, hogy a műsorban hat szám szerepelt ugyan, de ráadásul még négyet kellett adni. Ezzel majdnem egy órával meghosszabbodott a hangverseny ideje.

Nemcsak a zenekar magas művészi játéka, hanem a magyar muzsika is meghódította az olaszokat. Különösképpen Kodály, Bartók és Dohnányi számai tetszettek a pármaiaknak.

A közönség a hangverseny végettel is forrón ünnepele a MÁV filharmonikusokat. A halgatóság egy része feljött a színpadra — erre ritkán volt példa Pármában — ott gratulált a zenekar tagjainak, s külön meleg ünneplésben részesítette Rubányi Vilmos karmestert, akinek dirigálása felejthetetlen élményt jelentett. Párma polgármestere is a színpadon köszöntötte a debrecenieket.

A hangverseny után néhány véleményt hallottam. Voltak, akik a sikert Toscanini egykori szereplésével mérték össze. Nemcsak a hangversenyteremben, hanem a vélemények hallatán is jóleső érzés volt megállapítani: miként tavaly Franciaországban, most Itáliában is a magyar kultúra követőiként méltóan álltak helyt a MÁV Debreceni Filharmonikus Zenekar tagjai.

Bizonyos vagyok benne, hogy ez a zenekar bárhol a világon sikert sikerre halmoz majd, mert egyszerűen túlszámnyelnek számít, hogyan tudják a zenei alkotásokat olyan tökéletesen, hallatlan finoman kivégezni. Ez az elbűvölő s akár Tours, akár Párma közönsége hallgatta őket, a tenyerek az elismerés tapsát zengik.

A pármái tartózkodás ezzel a pénteki esttel hangversenyyel lényegében befejeződött. Az operatársulat már csütörtökön este búcsúzott. A Figaro második előadása még jobban sikerült, mint az első, bár ezen nem volt teljesen feltétlen ház. Az előadás alatt — akárcsak az első szereplés alkalmával — kis feszeség támadt. Ez annak szót, hogy a Figaro befejező részét a debreceni operaházunk olaszul énekelte. Kedvesen hatott a figyelmem. Csak emelte a színvonalat, hogy női énekesünk csütörtökön este a kiváló férfi énekesekhez hasonló teljesítményt nyújtottak.

Szombaton Reggio Emilíába utazott a Figaro. A 2400 személyes színházban tartott előadás után vasárnap ismét Pármába utazunk, onnan az operagyűlés hazaindul, s

hétfőn este érkezik Debrecenbe. A zenekar nem tart velünk, Ausztriában, Linzben január 29-én hangversenyt ad, s csak ezt követően indul majd vissza Debrecenbe.

Bényei József

Nehéz a vasutasok munkája,

Irány a fűtőház... Sívágó Sándor mozdonyvezető pár perce érkezett Debrecenbe. Nagy dolog: késés nélkül

de a forgalom nem áll meg

— Mikor volt az idén a leghidegebb? — Talán két hete. Persze nem az számít, hogy a hőmérő hány fokot mutat. Most is esik a hó, most is hideg van, mégis mi azt mondjuk, ez a jó idő. Valaki elneveti magát: — Amikor vízszintesen esik... — Az a legrosszabb... — Hogyhogy vízszintesen? — Most már mindnyájan nevetnek:

azt lehet mondani: az állomásiak helytállnak.

Persze nem könnyű a többi vasutasnak, az utazóknak sem. Sokan esküsznek rá, hogy a zárfekeknek a legrosszabb. A fékbódék szellősek, még az is, amelyiknek ajtaja van. A vonat megy, és a 20 fokos hideg itt még erősebben érzik.

— És hogy az utazók is megszűnnek minden tőlük telhető

ni, mert megállni, ha pedig megállunk, akkor újra elindulni, nagyon nehezen megy — magyarázza Sívágó Sándor.

Azt mondja, hogy a szél és a hófúvás a legrosszabb a télen. — Miért nincs ajtaja a mozdonyoknak? Miért nem zárt fülkékben dolgoznak? — kérdezem.

Ennyi a válasz: — Mert ilyen a mozdony. Könnyedén eltréfálunk a dologon: a jövő már úgyis a motoroké, a gőzmozdonyok leáldoznak... Egyszer persze az a fontos, hogy elműljék az idei tél... (K. J.)

Nincs hóakadály a megyében

Szombaton örömmel közölték a KPM Debreceni Közüti Igazgatóságának központi ügyeletéről, hogy sikerült az utolsó hóakadályt is elhárítani a megye útjairól. A pénteki enyhe havazás nem tetézte a tennivalókat, a szélességen idő pedig kedvezett a hőelvonásnak. Eredményesen működtek az igazgatóság erőgépei és azok is, amelyekkel kölcsönkérték. Az utolsó összefüggő hóakadályokat a megye területén a Tetétlen és Kaba közötti útról és a kishegyesi útról tartották le.

Ez korántsem jelenti azt, hogy a közúti közlekedés most már teljesen zavartalan. Ugyanis az utakon még mindig igen vastag hullámasan lefagyott jég- és hóréteg van. Ezeket igyekeznek most eltávolítani. A Debreceni Közüti Üzem Vállalat lényegszerszámszágon levő dolgozói is berendelték, hogy a lánctalpas erőgépek által feltört jeget segítsenek kézi erővel el távolítani az utakról. A másik lényeges munka az, hogy mindenütt az útpálya teljes szélességében eltakarítsák a havat, és az eddigi egy nyomtáv helyett teljes útszélességben haladhasson a forgalom. (Ny. T.)

A váltókra vigyázni kell: a fagy, a hó baleseti veszélyt jelent. Lente Lajos váltókezelő munkában

— Amikor a szél fújja a havat vízszintesen...

A vasutasok — az állomásiak, az utazók — nagyon jól ismerik a hideg változatot, megküzdöttek már a tél sok kellemetlenségével. A szolgálat nehéz, kétszeresen nehéz ilyenkor. A debreceni nagyállomást, a pályaudvart befedi a hó, de a váltókat, váltórendszereket tisztítani kell. A forgalom nem áll meg, nem állhat meg, s ha az idő úgy kívánja, a váltókezelő az egész szolgálatát 'kint tölti a váltók mellett. Az egész szolgálat 12 óra. És éppen a legkomiszabb idő követeli a legnagyobb munkát.

Mutatja Lente Lajos váltókezelő a rábízott váltókat. Egész vékony jég- vagy a síre tapadt hóréteg már a vonatok kiskiklásához vezet. Ezért mennek éjjel-nappal és szózzák, olajozzák a váltókat, fáklyákkal olvasszák a jeget. Itt csak nagy szakértelemmel és komoly felelősségérzettel lehet dolgozni. Tudni kell birkózni a téllal.

A vezénylőtiszttől érdeklődöm:

— Volt-e az idej télen nagyobb fennakadás az állomáson a hideg miatt?

— A vonatkéseket nem tudjuk megakadályozni. Helelyesebben nem mindig sikerül elejét venni a késéseknek. Az állomásiak azonban minden tőlük telhető megtesznek. Elgondolkodtató: mennyi kellemetlen órát jelent, mennyi fagyoskodással jár, hogy most

a forgalom zavartalansága érdekében...

Megérkezett a budapesti személyvonat. Sívágó Sándor mozdonyvezető elégedetten néz az órájára. A vonat késése mindössze 5 perc. Ez most nem is számít késésnek. Ez semmi. A mozdonyvezető kihajol a gép örökké nyitott ajtaján. A debreceni nagyállomásra... Igen. Itthon vagyunk... Az út sikerült.

A gép még fűjtat, a gőz lecsapódik a mozdony falán és olyan kemény jégreteget képez, akár a vas.

— A napokban elfogyott a légvetéték, ki kellett olvasztat-

A zárfekeknek a legrosszabb. A hideg még erősebb a megfagyó vonaton. A képen Asztrahán Sándor

dszerű

isút

nyű indítás és lan járás.

rok megjelenése több korszerű fibocátást teszi likarus gyár példamotorok felhasználású városi, illetve ügyvezetett negyven példásik 80—90 utas alkalmasak, gyárból

olyamán kigöriz nagy befogású esuklós busz, alított korszerű felszerelve.

döntése alapját teljes üzemmétkban a D—4—Kkerékmeghajtásúüzülük hatszázat cszázat pedig a gazdaság részére. akktorok még 65 teljesítményüket sepel Autógyárak alkalmazásához éveken lénovelik. Néhányképpen már azob motorral szea tapasztalatokják majd át aójtát.

egyébként aztraktoron kiözött 4119 küteherautót ésuszt készit,

en exportra. Aút számára köútóbuszt készi-

is fejlődés

üléseken

vényben febközött rendezikadó közgyűléseplök nemcsak aésről, hanem azetek kulturáls feladatairól város művelőeti kiállításólasokat rendezások helyein.

LO

ista Munkáspárt r megyei ak lapja készítő bizottság Pallás Imre Debrecen, tér 10. 21—40 Kladó Vállalat Radserg útja 16. Balogh Endréné / 30—01 Magyar Posta óra: 11 forintnyi postaiavata-ésbesítőknél

nda. Debrecen. Bazsó László

Kongresszust tart a vasutasok és a bőripari dolgozók szakszervezete

Szombaton délután kezdődött meg a MÁV Vezérigazgatóságának kulturterében a Vasutasok Szakszervezetének VI. kongresszusa. A tanácskozáson megjelentek Apró Antal, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese, Kossa István közlekedés- és postaügyi miniszter, Varga György, a SZOT titkára, dr. Csanádi György, a közlekedés- és postaügyi miniszter első helyettese, a MÁV vezérigazgatója, továbbá az ország minden részéből küldöttek, vendégek.

A kongresszus résztvevőit Végh Lajos, a szakszervezet elnöke köszöntötte. A kongresszuson Szabó Antal, a szakszervezet főtákarja terjesztette elő a központi vezetőség beszámolóját. Először szervezeti kérdésekkel foglalkozott. Bejelentette, hogy a korábbi kongresszus óta minden megyében megszervezték a területi bizottságot. A szakmai kérdésekről szólva elmondta, hogy a vasutasok sok érdekes, értékes újítást nyújtottak be az utóbbi években. Az újítások elbírálása terén azonban még akadnak kívánivalók.

A szakszervezet szorgalmazza, hogy a közeljövőben külön intézményt hívjának létre a legjobb újítások kikísérletezésére, kivitelezésére.

A továbbiakban szóvá tette, hogy a balesetek száma rendkívül megnőtt. Nyomatékosan aláhúzza a beszámoló: meg kell akadályozni, hogy a vágányokon illetéktelenek tartózkodjanak, s az összes lehető technikai berendezést igénybe kell tenni a balesetek megelőzésére.

A központi vezetőség beszámolója után a vitára került sor, amelyen a küldöttek a szakszervezeti munka és a vasúti szakmai feladatok további javítására tettek javaslatokat. Felszólalt a kongresszuson Apró Antal, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese, és tölcsejt a párt és a kormány üdvözlését a vasutasoknak.

A kongresszus első napján tanácskozáson Kossa István közlekedés- és postaügyi miniszter kormánykötőtűtést, illetve miniszteri, vezérigazgatói elismerést adott át 79 vasutas dolgozónak, akik a té-

li zord időjárásban bátor helytállással segítettek a vasúti forgalom lebonyolítását.

A kongresszus vasárnap folytatja munkáját. Szombaton megkezdődött a Bőripari Dolgozók Szakszervezetének kongresszusa is. A tizenhatodik kongresszust Móczy András, a szakszervezet elnöke nyitotta meg, majd Csáki Mihály főtákar szavalt be az iparág fejlődéséről, a szakszervezet tevékenységéről. A tanácskozáson részt vett Somogyi Miklós, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Szaktanács elnöke, Kiss Károly, az Elnöki Tanács titkára, Nagy József, a könnyűipari miniszter és dr. Nezdál Ferenc igazságügyi miniszter.

Csáki Mihály elmondta: az

1959. évihez mérten a bőripari termelése 53,5 százalékkal, a cipőipar termelése 28,5 százalékkal emelkedett. Nagy haladás történt az iparág gépesítésében, technológiájának korszerűsítésében.

A főtákar beszámolójának további részében ismertette, hogyan segítik a szakszervezetek az üzemek termelő tevékenységét.

A legfontosabb feladatnak a cipők minőségének javítását jelölték meg, hogy megszűnjön a vásárlók sok jogos panasza. A cipőgyárakban már számos intézkedés történt ennek érdekében, de mindaddig döntő változást nem sikerült elérni.

A vitában felszólalt Somogyi Miklós, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a SZOT elnöke is. (MTI)

Jelentés a Mars-1 útjáról

Moszkva (TASZSZ). Mintegy három hónap telt azóta hogy a Mars-1 szovjet automata bolygóközi állomás elindult útjára a Mars felé. Ez alatt az idő alatt a rakéta a nap körüli mozgásában körülbelül 230 millió kilométert tett meg, és 43 millió kilométerre távolodott el a földtől.

Az űrállomás távolodása állandóan fokozódik. Sebessége a föld hatóköréből való kijutás idején másodpercenként négy kilométer volt, jelenleg azonban már 10,2 kilométert tesz meg másodpercenként. Az űrállomással rendszeres

és megbízható rádiókapcsolatot tartanak fenn. A Mars-1 rakétáról nyert telemetriai adatok szerint a rakétában a hőmérséklet és a légnyomás a megadott kereteken belül mozog; a hőmérséklet plusz 15 és 20 fok között változik, a légnyomás 850 higanymilliméter.

Mint az űrállomásról kapott tudományos és technikai adatok mutatják, a kozmikus sugárzások a bolygóközi térben a Mars-1 repülése idején mért intenzitása számottevően fokozódott ahhoz képest, amit az 1959-ben felbocsátott szovjet űrrakétákkal mértek.

Meggyilkoltak két gyermeket az ellenforradalmárok Kubában

Havanna (TASZSZ). Kubában egy ellenforradalmár banda újabb aljas gaztettet követett el: január 24-éről 25-ére virradó éjszaka Bolondron faluban meggyilkoltak két gyermeket — egy 11 éves kislányt és egy 13 éves fiút. Ugyancsak megsebesítettek egy 8 esztendő és egy 16 esztendő gyermekét, valamint a négy gyerek anyját,

Nicolosa Diaz parasztszönyt. Csak a véletlen mentette meg az apát attól, hogy gyermekei és felesége sorsára jusson. A gyilkosok golyószórával lökték a védtelen parasztházat.

Az ellenforradalmár banda gaztette felháborította a lakosságot. A temetés napján gyűlésen tiltakoztak a beszélték gyilkosságok ellen. (MTI)

Péntek estig 245 jelölőgyűlést tartottak Debrecenben

Debrecenben péntek estig 245 tanácsjelölő gyűlést tartottak. Csütörtökön és pénteken az alábbiakat jelölték városi tanácsnagnak a gyűléseken megjelent választópolgárok: Farkas Bertalané ruhagyári dolgozó, Buza Béla termelőszövetkezeti tag, dr. Szelényi Ferenc professzor, dr. Varga Pálné vegyészmér-

nök, dr. Király Gyula ügyész, Kaposi Lászlóné könyvelő, Balogh Endre vállalati igazgató, Horváth István borkészítő munkás, dr. Lakatos Ferencné vállalati dolgozó, Széplaki Béla lakatos, Keserű Róza ápolónő, Hajnal László üzembrendész, dr. Deák Ignác postaigazgató-helyettes, Szarka Imre műszerész.

Kennedy feltételeken elrendelte a föld alatti atomfegyver-kísérletek felfüggesztését

Washington (Reuter). Nyugati hírgyűjtések egybehangzó jelentése szerint a Fehér Ház szombaton délután rövid közleményt adott ki. A közlemény bejelenti, hogy Kennedy elnök elrendelte az amerikai föld alatti atomfegyver-kísérletek felfüggesztését arra az időre, amíg a Szovjetunió, az Egyesült Államok és Nagy-Britannia között tárgyalások folynak az atomfegyver-kísérletek megszüntetéséről.

A közlemény szerint „az Egyesült Államoknak nincs szándékában hozzájárulni újabb meghatározatlan időre szóló moratóriumhoz. Továbbra is készen áll arra, hogy bármely időben újra kezdje a kísérleti programot. Ha világhosszra válik, hogy nem sikerül gyakorlatilag megvalósítható megállapodásra jut-

ni, akkor az Egyesült Államok ennek megfelelően fog eljárni” — hangoztatja a közlemény.

Az Egyesült Államok 1961 nyarának végén kezdte meg jelenlegi föld alatti kísérlet-sorozatát a nevadai sivatagban. (MTI)

18 éve szabadult fel az auschwitzi náci haláltábor

Varsó (MTI). Tizennyolc évvel ezelőtt, 1945. január 27-én szabadult fel a második világháború legkegyetlenebb és legnagyobb tömeggyilkossági táborának, az auschwitzi náci haláltábor.

Ez az évforduló, amelyről Lengyelországban és a világ sok más részén minden évben megemlékeznek, nemcsak alkalom a szörnyű múlt felidézésére és a felszabadulás ismételt megünneplésére, hanem a világszerte hallható „Nem felejtünk” jelszó jegyében mozgó tömegek által felidézett német militarizmus és

Köztársasági ünnepségek Indiában

Delhi (TASZSZ). Szombaton ünnepi díszit öltött India fővárosa abból az alkalomból, hogy 13 évvel ezelőtt kiáltották ki az Indiai Köztársaságot, s ezzel az ország lerázta a gyarmatosítás láncát, és önálló fejlődés útjára lépett.

Delhi fő útvonalán szombaton katonai díszmenet és felvonulás zajlott le. A menet élén Nehru miniszterelnök, a kormány tagjai és parlamenti képviselők haladtak. Díszfelvonás is elődült az ünnep tiszteletére.

Peking. A nemzeti ünnep alkalmából Liu Sao-csi, a Kínai Népköztársaság elnöke Radhakrisnan indiai köztársasági elnököt, Csou En-laj, a Kínai Népköztársaság államtanácsának elnöke pedig Nehru miniszterelnököt üdvözlő táviratot intézett. Liu Sao-csi Indiának felvirágzást, népének pedig boldogságot kívánt a táviratában. Csou En-laj táviratában (többek között) ez áll: „Erdődjék és fejlődjék Kína és India népeinek hagyományos barátsága”. (MTI)

Majd két hónapig tartó vita tárgya: a városi iparban helyettes zászolok után az Eptóipari Tudorület debreceni két keretében tartott tanulságait. Az anket érde volt.

A legtöbb részlen kapcsolatban tóipari termelő aztan igazan élettak bírálatot megjelenségekrol. A részletére nem. Az anket tizenötjának érve és elban jó útmutatóidei tervére. S hnyire fontos, aznyitja jobban,

Néha az Elsősorban ezzel az anketon.

Arról, hogy Hajdu-Bihar meg a rossz, hibás szépsézi szerelvége mindig nagy kivitezők előtt. az, hogy egyáltal megérkeznek-e a felvonók stb. Ez leszöl a tervszerkijölja a határidőpitja a beklötözésnaszt. Valóban, szemlélt, az utcaraj látna, hogy azépitkezés elhúzódidig ott vannak a gázszerelő, a gőzemberek vagy éhahányan — de a tudja, hogy olykorhéz problémát jeipari munkáhozanyagok megszerzTeny, hogy elégépitőanyagipar hitmeltalan bírálatlalatokat. Egy csrosszul felszerelni nagy szakmai ságra vall. A tervvezethi meg rosszpót. De miöl kécsapot? És hogyakellene gondolnutelező csak az tudalakásokba — an

Es mi van? Olyan vicszap plyet a gyarto cgrüen nem fúrnak íben olyan cseréamelynek a fülegyűjtás, tüzeles Sorolhatnánk tovolyan műanyagbólket, amelyiknél netak arra, hogy azt meg is fogja. Az erre az olvasó, miért nem vizsgálépitőipari vállalagogy felelősségMert, ha jó mefkap az épitő, akkorválnál — rajta van

Akkor a kivgal elő lehet venci csapért, a hullamtaért.

Melyik vá az előbbre Nem egy épitőipber panaszkodik, h sok idő veszt kárbananyaglás miatt zés hallatlan szor az anyagbeszorbán abból a tezik: mennyire „tárPesten, képes-e akigot szerezni, ha az neki, hogy nincs.

A tervezők a gytalógusok szerint a terveket, de ezek anyag is szerepel, nem, vagy amit gyártanak. A debrevosműszer-gyár nek terve számol korzartó épitkezésal, feszített elemek készítésére

Egy hét a világpolitikában

Az elmúlt hét — vagy ha nagyon optimisták vagyunk, akkor úgy is mondhatjuk, hogy a leszerelés története — kezdetének legjelentősebb eseménye kétségtelenül a Kennedy-Hruscov levélváltás volt az

ATOMCSEND
kérdéséről. A levelek tartalma, majd a nyilvánosságra hozatal után azonnal megkezdődött szovjet-amerikai-angol tárgyalások az egész világon kedvező fogadtatásra találtak, s elhangzott olyan vélemény is, amely szerint végre akad egy olyan kérdés, melyben a szovjet kormányfő és Kennedy ugyanúgy vélekedik: Ne bővíljön az „atomklub”.

Ez a megállapítás látszólag igaz, de a hét többi eseménye közé iktatva felvet egy másik kérdést: vajon egyazon szándék miatt jutott-e a két politikus nézetközlésre. A válasz nemleges. A szovjet kormány véleménye és szándéka évek óta közismert: az atomkísérletek megszüntetésére szükség van, mert ezzel csökkenteni lehet a fegyverkezési hajszát, kímélni lehet

az emberiséget az ártalmas sugárzásoktól, a költségek csökkenése gazdasági előmozdulást ígér, a hidegháborús feszültség csökken, és mód nyílik a szélesebb leszerelés előkészítésére. Az amerikai kormány ilyen határozottan soha nem körvonalazta szándékait. Ha a szándékok azonosak lettek volna, akkor a tárgyalás és megegyezés bizonyára már régden tető alá került volna. Ebből következően a mostani hajlékonyabb magatartás mögött nyilván valamilyen amerikai taktikai megoldásnak is meg kell húzódnia. De mi lehet ez? Erre a kérdésre, talán a

NYUGAT ELLENTÉTI
világítanak rá legjobban. Ezek középpontjában az egyre elszigetelődő s a nyugatnemzet agresszív politikához kötődő francia politika állott. A francia államfő, De Gaulle, a cik rendkívül furcsa, vegyüléke a romantikának, a víziószerű álmodozásnak, a történelmi lázálomoknak, valamint a hideg számításnak, cinizmusnak és realista fanyarságnak, félreérthetetlenül megjelölte ország politikáját, hangsúlyozva, hogy Európa kizárólagos bölcsője a nyugati civilizációnak, ennek a civilizációnak történelmi reprezentánsa Franciaország, következésképp vezetésére és jövőjének meg-

határozására is egyedül hivatott. A történelmi Európa De Gaulle szerint nem foglaltja magában Angliát, de Németországot igen, így a vezetés decentralizálása csak kettőjükre korlátozódhat. Ehhez a vezetéshez és függetlenséghez viszont kell az ütőerő, melynek gombját nem Washingtonban nyomják, hanem Párizsban. Ebből következően át kell szervezni a francia hadrendet — ami a múlt héten Messner hadügyminiszter bejelentéséből következően az egyik legdrágább és legbizonytalanabb vállalkozás a francia történelmében —, és atomszempontjából mellőzni kell az amerikai szövetséget, mely eddig szövetség ide, szövetség oda, üzemanyagot szállító repülőgépek kivül semmivel nem támogatta az önálló francia atomterveket. Kennedy, aki csütörtökön keserűen beszélt De Gaulle tervéről, részben ennek a folyamatnak az ellen-súlyozására ment bele éppen most az „atomcsend” lehetőségébe.

Az amerikai kormány, mely a nyugati szövetséget kizárólagos vezetésé alatt szeretné látni,

FRANCIAORSZAG ELSZIGETELÉSE
reméli a háromhatalmi atom-tárgyalástól. Miután ennek a

megegyezésnek kiterjesztése más országokra is szükség-szerű lenne, le lehetne fogni a franciák önállóság után kaparászó kezét, s bár az atomhatóképesség jelen fokán megálva, de az Egyesült Államok (Anglia feltétlen hűségével), a nyugati szövetségi rendszeren belül megőrizze hegemoniáját a tömegpusztító fegyverek terén. Ez a katonapolitikai és gazdaságpolitikai megoldásokon túl üzleti érdek is lenne, hiszen ebben az esetben bármelyik szövetségesét könnyen kényszerítheti a Polaris-program elfogadására, ami az amerikai hadimano-politikának nagy hasznát és termelési kontinuitást jelent. Itt kapcsolódik a dolgok menetéhez a hét másik jelensége, azok az amerikai tárgyalások, amelyek

seges egy relative használható francia atomtűzőre létrehozásához.

KENNEDY SAJTÓ-ÉRTEKEZLETÉN
világosan megmondta, hogy az amerikai tervek „sikerét ne hátráltassák se személyes, se nemzeti érdekek”. A befolyásoló nagyhatalom hangját tudatosan megütő amerikai elnök keserűen és keményen bírálta francia kollégáját, s ez nem hagyott kétséget, hogy a „szakadár” De Gaulle szállja Kennedy szemében. Nyilvánvalóvá tette ezt annak a határozott óhajnak kinyilvánítása, hogy Angliát vegyék fel a Közös Piacba. Ezzel a kemény és dinamikus amerikai törekvéssel a nyugatnémet kormány is választás elé került.

TAMASZPONTOK FELSZÁMOLÁSA
ügyében kezdődtek Törökországban, Olaszországban és Görögországban. Tévedés ne essék: az USA nem a támaszpontok rendszerét, hanem csak a Thor-és Jupiter-rakétákat tartja idejétmúltaknak, s a Polaris-rendszert ajánlja helyettük. A támaszpontok felszámolásának bizonyára hatása lesz a franciákra is. Szinte számfűlet mutat De Gaulle atomfegyverkezési tervének, melyek még a 60 kilotonnás atombombánál, a csak tervben létező hidrogénbombánál, a repülőgépes stratégianál tartanak. Amerika mindent nevétségessé akarja tenni, világosan kijelentve, hogy kár erre a pénz az idő, hiszen a legdrágább párizsi terv szerint is 9 év szük-

ADENAUERNEK VÁLASZTANI KELL
az Egyesült Államok szövetsége vagy a francia szeparatizmus között — írta a Hamburgban megjelenő Die Welt kommentátora. A nyugatnémet kancellár most időnyeres céljából taktikázik, de kétségtelen, a francia-nyugatnémet szövetség ratifikálása után színt kell válnia. Ez pedig végleg megmutatja majd, hogy valóban polarizálódik-e a nyugati világ, vagy látszatmegoldást választva kompromisszumot kötnek a felek.

KÉT KARIKATÚRA
ismertetése talán érzékeltessé teszi a múlt hét nyugati vívdásait. Az egyik a New York

Herald Tribune európai kiadásában jelent meg. A képen Macmillant látjuk, amint modellt ül egy festő vászna előtt. A piktor De Gaulle. Az angol miniszterelnök mögött ott a felirás: Közös Piac. A festő vászna fehér, nincs rajta egy vonás sem. A szöveg így szól: Uram, kész a kép. Csak azt festettem, amit láttam.

A másik karikatúra a Paris Presse-ben jelent meg. Ezen a copfos kislánynak öltözött Adenauert két oldalról karolja De Gaulle és Macmillan, aki egy kis ajándékot dug neki. Macmillan így szól: Nem köthetnek egy amolyan francia házasságot — hármasban?

A lényeg bennefoglaltatik ezekben a csipős rajzokban. Világos a szakadás, az elkülönülés ténye a nyugati táboron belül. Ez a tény kitéjesedése egy sok éve tartó folyamatnak. Hadszintre voltak ennek a NATO tanácskozási termel, a gyakorlóterek, a Közös Piac miniszteri értekezletei, Kongó bányáerdekeltségeinek irodája, az ENSZ és az afrikai országok pincái. Ma a kérdés nem az, hogy gyengül-e a nyugati szövetség, hanem az, hogy milyen mérvű lesz az eltávolodás. Az elmúlt hét eseményei mindecsentere áthidalhatatlan nehézségeket mutatnak.

Az elmúlt hét eseményeiből következtetést levonni talán korai még. Egy azonban világos: a nyugati szövetségen belüli ellentét nem hátráltatja a szovjet-amerikai-angol tárgyalásokat.

Burget Lajos

Tervszerű anyagellátás — tervszerű építkezés

Még egyszer Hajdú-Bihar építőiparának helyzetéről

Majd két hónapja vitát indított a Napló szerkesztősége. Időszerű, fontos kérdés volt a vita tárgya: a megye építőiparának helyzete. Több hozzászólás után január 24-én az Építőipari Tudományos Egyesület debreceni csoportja ankét keretében tárgyalta a vita tanulságait.

Az ankét érdekes, hasznos volt. A legtöbb részvevő közvetlen kapcsolatban van az építőipari termelőmunkával. Így aztán igazán életközlelő tudtak bírálatot mondani a hibás jelenségekről. A vita minden részletére nem térhetünk ki. Az ankét tizenöt hozzászólójának érve és ellenérve azonban jól utmutatást adhat az ideit tervére. S hogy ez mennyire fontos, azt mi sem bizonyítja jobban, hogy éppen

most látott napvilágot a Minisztertanács határozata, amely szerint — tekintettel a második öt éves terv első két esztendőjének lakásépítési eredményeire és a kedvező előfeltételekre — a második öt éves terv keretében az eredetileg előirányzott 250 ezer lakás helyett 300 ezer lakást kell építeni.

Komoly, rendkívül komoly feladat ez.

Tegyük hozzá, hogy a Minisztertanács jól ismeri a jelenlegi nehézségeket is. Az építésiügyi miniszter jelentésében ott szerepel, hogy „az elért jelentős eredmények mellett továbbra is előfordul még jogos minőségi kifogás, különösen a szak- és szerelőipari munkák és anyagok tekintetében.”

fogadni, mennyiben lehet megköthető a vállalkozó, és mit lehet „rákenni” az alvállalkozóra. Az alku persze ott zajlik a szakmunkások előtt, mert az átadás napján is sok a pótlás. Aztán megindul a küzdelem a döntőbizottságok előtt. Itt mindjárt adódik egy gondolat: ha a szakmunkás azt látja, hogy a vezető, az igazgató ügyszólván mindenképpen kivágja magát, ha az mindenáron menti magát a felelősség alól, ugyan mi lesz az ő véleménye, ha történetesen elhibáz egy munkát? Vajon a szakmunkás nem a jól bevált receptet veszi elő, vajon nem arra törekszik, hogy — híven a vezetőhöz — maga is szabaduljon az esetleges kártérítéstől? Az az igazgató, aki képtelen elismerni a vállalat hibáit, egyenesen arra „nevel” becszottait, hogy ügyes módon hasonlóan dolgozzanak. Ilyenkor aztán a brigádvezető is hiába korbolja, inti a brigád tagját.

Nem egy esetben előfordul, hogy a generálkivitelező ellát az alvállalkozóval szemben megkövetelhető kötbértől.

Miért? Mert tudja, hogy legközelebb újra együtt dolgoznak, vagy éppen visszaemlékszik olyan példára, amikor az alvállalkozó nagyon szépen „a keze alá dolgozott”. Ugyanez megtörténik olykor a beruházó és a kivitelező között is. Hasonló okok miatt, mint az előbbi viszonylatban.

Ez azonban nem vezet célhoz. Az ilyen módszer alapján dolgozóhoz is szólnak a Magyar Szocialista Munkáspárt kongresszusi beszámolójában elhangzottak: „Keményen felelősségre kell vonni azokat, akik nem teljesítik a határozatokat, megsértik a népgazdasági érdeket, akik eltúriák a nép vagyonának herdálását, a pazarlást, a naplopást. Irtni kell a korrupciót, a kéz kezét mos rendszert.”

Budapestten nagyon határozottan, nagyon következetesen betartják az elvet a gyakorlatban is, hogy addig nincs átadás, amíg nincs kész az épület. Pesten a műszaki átadásnál csak a meghívottak vannak jelen, nálunk meg a meghívottak alig férnek el a pót-munkákat végzőkkel. Előreutató tekintetben az EM Hajdú-Bihar megyei Állami Építőipari Vállalat vezetőinek elhatáro-

zása. Az, hogy az idén csak akkor jelemték az épület elkészülését, ha az valóban kész is van. Remélhető, az elhatározás meghozza eredményét.

Ev végi hajrak a berunázásoknál

Még mindig rengeteg vitát vált ki a buvos dátum: december 31. Ez is a berunázások napja. A szakemberek jól tudják, mi a helyzet a tekintetben. Amikor karácsonyig egész évvel, azt az év végén mindenáron berunázunk, nena eureszünk. Eoool az egész gyakorlatból ki marad az egyik legfontosabb csekküzés: a gazdaságosság. A felügyeleti szervek megteleltékedése határozott változást hozhat e területen. Ehhez kapcsolódik hasonló dátummal a beruházási év lezárása. Sajnos jelenleg egy-egy létesítmény január elsején indul és december 31-ét záródik. S ahogy az ankét egyik részvevője mondta, ezért is van az, hogy Debrecen központjában egyik-másik építkezés köznevettség tárgya, emiatt van, hogy fagyveszély esetén is valószínűleg dolgoznak. A létesítményeknél történő visszatérő javítások javarésze változatlanul ezen az áldatlan állapoton. Másrészt a megfelelő tervezés. Iskola, kollégium vagy üzemi építkezésnél sem fontos, sőt nem kívánatos a december 31-i befejezés.

Sorolhatnánk tovább is az ankét megállapításait, hiszen az építőipari tevékenység is rendkívül szerteágazó, sokrétű. Az tény, hogy a problémák megoldása csak akkor jár jó eredménnyel, ha a megye beruházó, tervező és kivitelező szervei nem egymás hibáit kutatják, hanem tökéletes együttműködéssel teremtenek rendet az építkezéseken. Az Építőipari Tudományos Egyesület debreceni csoportja a vita és az ankét tapasztalatait felhasználva 30 napon belül eljuttatja javaslatait az MSZMP Hajdú-Bihar megyei Bizottságának ipari-közlekedési osztályához, továbbá a tudományos egyesületek központjához. Megküldi az ankét anyagát valamennyi megyei csoporthoz, és javaslatot tesz, hogy országos fórumon tárgyalják meg az elhangzottakat. Mindent összegezve megállapítható: hasznos munkát végzett az Építőipari Tudományos Egyesület ankétja.

Sütő Gyula

A könyv nem vész el

Gyakori manapság — bizonyára találok már vele sokan — a kérdőív. A közvéleményt és a közállapotokat kutató kérdőívekre gondolok, amelyekre nem kell nevet írni a kitöltőnek, viszont ennek ellenében feltételezik a kérdőív kibocsátói, hogy a válaszok minden esetben őszinték. Először is, ha nem kell nevet írni, kevés az őszinteség kockázata, nyugodtan megmondhatja az ember, hogy ő bizony szívesebben utizik, mint hogy elolvassa a Hábort és békét — így senki sem bélyegzi meg műveltségével.

Egyszóval ilyen őszinte szándékkal kitöltött kérdőívek kerültek a kezembe a közelmúltban. Kérdőívek, amelyek kibocsátói többek között azt akarták megtudni a hivatalok dolgozóitól, hogy mennyit költenek évente könyvekre, s hogy magánkönyvtárukban hány kötet található.

Es itt következnek a bökkenő. Nézegetem sorban az izeket. Megtudom, hogy igen sok ember vásárol könyveket — a megkérdezettek legtöbbször —, de nem egyezik a számítás az esetek többségében, ha a könyvre költött összeg és a könyvtáruk arányát vizsgáljuk. Általában úgy tűnik: az emberek sokkal nagyobb összegeket költenek könyvekre, mint amennyit a könyvtáruk eláru. A kérdőíveken igen gyakori adat: évi 2000 forintot költenek könyvre, könyveim száma 85.

A kérdések egymásutánja következők: talán nagyon fiatal a dolgozó, és még most kezdte a könyvgyűjtést? Vagy nagyon drága, főként szakkönyveket vásárol? A nálunk megjelenő könyvek ára — ha a legolcsóbb kiadványokat nem is számítjuk — húsz forint körül lehet. Így számítva a dolgozó, száz kötet éppen 2000 forintba kerül. Már pedig, ha valaki éveken át 2000 forintért vásárol könyveket, hogyan lehetséges, hogy mégis 100 kötetet alul

A Magyar Vöröskereszt megyei vezetőségének ülése

Szombaton reggel 8 órai kezdettel a Magyar Vöröskereszt Hajdú-Bihar megyei vezetősége ülést tartott. Az ülésen részt vett Baranyai György a Magyar Szocialista Munkáspárt Hajdú-Bihar megyei Bizottságának titkára, valamint Rostás István, a Magyar Vöröskereszt országos főtákkára.

A vezetőségi ülésen Gál

Stván, a vöröskereszt Hajdú-Bihar megyei titkára számolt be az elmúlt évben végzett munkáról, és ismertette az 1963. évi munkatervet.

A vitában felszólalt Baranyai György, az MSZMP Hajdú-Bihar megyei Bizottságának titkára, valamint Rostás István, a Magyar Vöröskereszt országos főtákkára.

A tanulmányi átlag 3.67. Az eredmény teljesen reális. A beszozott napirend elővé vált a gyermekek között.

A helyes vezetésnek a tanterületben uralkodó kartársias légkörnek tulajdonítható az eredmények.

Kollektív összefogással értük el az eredményeket — mondja Bolodárné. — Egy emberként dolgozunk.

Jelölésben minden bizonyos az is közrejátszott, hogy pályafutásának tizenhat éve alatt Bolodár Alajosné szakadatlanul küzdött a rossz és nehéz körülmények között nevelkedett és a gyengébb előfeltételekkel indult gyermekek előmenetelért. Egyik fő célja volt mindig munkájának, hogy a munkások gyermekeinek előmenetelét biztosítsa. Az új szemmel, az új kor, a szocializmus harcosa, amióta a hajdúhadházi erők barakkjaiban megkezdte a tanítást. Azóta tizenhat év tel el, de lendülete, bátorsága nem csökkent, viszont bizottságok megszokozódott. Ez a bizottság, amiről a felszólalók is beszéltek, a jó vezető egyik jellemvonása.

Ugyanerre vall az a megfontolt, komolyság és felelősségérzet, amellyel részt vesz Bolodárné elvtársnő az MSZMP Debrecen Városi Bizottságának és Végrehajtó Bizottságának ülésén.

A jelölőgyűlés jól helyeses jelölt.

Grandpierre Lajos

Néha az építőanyag-ipar a hibás

Elsősorban ezekről volt szó az ankétban. Arról, hogy nem csupán Hajdú-Bihar megyei jelenség a rossz, hibás szerelés. A gépészeti szerelvények minősége mindig nagy kérdőjel a kivitelezők előtt. Még inkább az, hogy egyáltalán időben megérkeznek-e a radiátorok, a felvonók stb. Ez mindjárt beleszól a tervszerű munkába, kitolja a határidőket, gyarapítja a beköltözésre várók panaszeit. Valóban, az egyszerű szemlélő, az utcán járó csak azt látja, hogy ez vagy az az építkezés elhúzódik, még mindig ott vannak a festők, a gázszerelők, a gőzfűtési szakemberek vagy éppen mindahányan — de azt már nem tudja, hogy olykor milyen nehéz problémát jelent a szakipari munkához szükséges anyagok megszerzése.

Tény, hogy elég sokszor az építőanyagipar hibái miatt éri méltatlan bírálat az építővállalatokat. Egy csapat például rosszul felszerelt hallatlanul nagy szakmai tájékozatlanságra vall. A tervező sem tervezheti meg rosszul azt a csapatot. De miből készítik a vizcsapot? És hogyan? Erre is kellene gondolnunk. A kivitelező csak azt tudja beépíteni a lakásokba — ami van.

Es mi van? Olyan vizcsap például, amely a gyártó cégnek egyszerűen nem furnák ki. Más esetben olyan cserépkályhaajtó, amelynek a fűle kétszeri begyűjtés, tüzelés után lecsúszik. Sorolhatnánk tovább néhány olyan műanyagból készült cikket, amelyiknél nem számítottak arra, hogy azt néha valaki meg is fogja. Azt mondhatja erre az olvasó, hogy: hát miért nem vizsgálja meg az építőipari vállalat anyagosa, hogy mit vesz át? Sajnos, ez szinte lehetetlen. Csupán a Hajdú-Bihar megyei Tanács Építőipari Vállalatánál összesen haterz féle anyagall foglalkoznak. Ilyen rengeteg anyagfeleslegnél minőségi ellenőrzést végezni bajos. Végrezzenek inkább a gyártó és az ellátó vállalatoknál alaposabb ellenőrzést. Ez legalább az építőipari vállalatokat is nagyobb felelősségre intené.

Mert, ha jó, megfelelő anyagot kap az építő, akkor — ez nyilvánvaló — rajta van a felelősség. Akkor a kivitelezőt jogal elő lehet venni a hibás csapatért, a hullámos parket-táért.

Melyik vállalat az előbbrevaló?

Nem egy építőipari szakember panaszkodik, hogy milyen sok idő vész kárba a rossz anyagellátás miatt. A beszerzés hallatlanul nehéz, sokszor az anyagbeszerzőt első sorban abból a tekintetből nézik: mennyire „tárgyalóképes”. Pesten, képes-e akkor is anyagot szerezni, ha azt mondják neki, hogy nincs.

A tervezők a gyártmánykatalógusok szerint készítik el a terveket, de ezekben olyan anyag is szerepel, amit már nem, vagy amit még nem gyártanak. A debreceni új orvosműszer-gyár építkezésének terve számol például a korroszerű építkezési módokkal, fészített elemekkel, de ezek készítésére az épület-

elem-gyárak még nem készültek fel tökéletesen. Akad az-án olyan probléma is, mint például a debreceni Dimitrov utca sarki bérházánál. A szerelvények elhelyezése ott azért késett, mert a Kohó- és Gépipari Minisztérium néhány vállalata előbb a súlyos, nagyobb értéket jelentő rendeléseket elégíti ki. Ugyszólván tonnára dolgozik. A munkajelnyesebb rendelések teljesítése viszont hátramarad, így például a kis átmérőjű csövek készítése.

Nem megyugtató az a helyzet sem, hogy például az Építésiügyi Minisztérium vállalatának anyagrendeléseit sokkal előbb teljesítik az ellátók, mint a megyei tanács vállalatoké. Aztán következnek a városiak. Am a munkákban nincs ilyen rangsorolás. Fontossági sorrendben nehéz volna eldönteni, mikor melyik végez jelentősebb építést: a minisztériumi vagy a megyei vállalat.

Javaslat körzeti anyagellátó vállalat létrehozására

Mindezek arra hívják fel a figyelmet, hogy az Országos Tervhivatalall egyetértésben a felügyeleti szerveknek sokkal tervszerűbben kellene gazdálkodni az anyagokkal. Erdemes volna például elgondolkodni azon, hogy egy körzeti vagy területi anyagellátó vállalat létrehozása nem volna-e megfelelő. Végeredményben az a kérdés: lehet-e úgy kezdeni egy beruházást, hogy nincs megfelelő biztosíték a szükséges anyagok beszerzésére? Nyilvánvalóan így csak „totózással” van lehetőség. Így vállalni a felelősséget a megfelelő ütemért nem lehet. Márpedig jelenleg az esetek többségében ez a helyzet. Emiatt felesleges készletek gyűlnek fel, mert a kivitelező mindent beszerz, ami ritkán kapható. De megszűnne a gyűjtögetés, ha a megtervezett beruházásokhoz megterveznék az biztosítanék az anyagot is. A legtöbb állásidő, a legtöbb késés most az ún. „tűzoltások” miatt történik. A kivitelező ott dolgozik, ahova éppen anyagot kap. Azért kétházt több munkába is, mert hátha majd később beszerezheti a hiányzó anyagokat.

Erre mondjuk: tervszerűtlenséggel. Tervszerűtlenséggel sajnos nem csupán az anyagellátásban vagy éppen a tervezésben találkozunk. Megtalálhatók ezek a kivitelezésben is. Ott, ahol mindenki látja.

A műszaki átadás „elvé”

A legtöbb hiba az épületek, a lakások műszaki átadás-átvételénél adódik, végeredményben ott jelentkezik minden probléma. Jellemző ez nagyon elszomorító egyben, hogy az átadás-átvételnél a ki-mondott építőipari szabályt csak mintegy negyven százalékban érvényesül.

Többséget a jogász kap. Itt a paragrafusoké a szó. Azért, hogy a kifogásokból mit lehet valóban hibának el-

Egy képviselőjelölt portréjához

Bolodár Alajosné

Miután a jelölési javaslat megtörtént, tizenketten szó-láltak fel a jelölőgyűlésen. Kilenc nő és három férfi. Választók. Munkások, pedagógusok, a jelölt munkatársai. „Örömmel és bánatként megosztottuk vele...” „Bátor-ság, biztosság árad belőle...” „Ember, igaz ember, ezzel tudnám jellemezni a legjobban...” „Szereti a gyermekeket, s a gyermekek is szeretik...” „A pedagógiát hivatásának tekinti...”

— Iskolánk...
— Munkatársaim...
— A párt...
— Hol van ő?
Szinte lehetetlen áttörni azt a kört, amelyet szerénysége von életé és munkájá köré. Ez a szerénység oly természetes, annyira, hozzátartozik, annyira elválaszthatatlan tőle. De még is lassan fellebben a fátyol dolgos életéről.
Tizenhat évvel ezelőtt kezdte meg a pedagógusi munkát a hajdúhadházi gyermekvárosban, az elhagyott és állami gondozásba vett gyermekek

városában. Nehéz dolga volt ott neki és minden pedagógusnak az „elavult” gyermekek között, akiket a háború megfosztott szüleitől és sokszor a bennük szunnyadó, de még ki nem bontakozott emberségtől. Aztán a debreceni gyermekvárosba került, majd a Petőfi, végül a Bányai Júlia általános iskolába, ahol jelenleg igazgató.

Élete a pedagógia. Minden élménye, minden emléke összefűg a tanítással, a neveléssel. Legszebb emlékei között vannak tanítványainak sikerei.

A Bányai Júlia általános iskola igazgatója. Nehéz a dolga! Az igazgatói iroda oly kicsi, hogy hárman alig férnek el benne. S az iskola? Három helyen van. A Leány, a Csapó és a Kossuth utcán. A három helyen közel hétszáz tanuló tanul, és 28 pedagógus tanít. A fellettes véleménye: — Nehéz körülmények között dolgozik.

Idézzük a feleslet szervezet: „A tanulók testi tisztasága, ruházata mintaszert. Külséjük jó benyomást kelt; elhanyagolt, rendetlen külsejű tanulóval nem találkozhatunk.

Burget Lajos

Varga János és Nagy Károly, a nádudvari Vörös Csillag Termelőszövetkezet tagjai mindig találják munkát a műhelyben. Most éppen ekekapát javítanak

Nagylétán is népszerű „munkás” lett a gép

Termelőszövetkezetünk megalkulása óta jelentős eredményt értünk el a gépesítésben. Kezdetben csak egy-két erőgépet állt a rendelkezésünkre, s ami elgondolkodtatta a vezetőséget: a gazdák közül senki sem vállalkozott arra, hogy gépre üljön. Eleinte idegenkedtek a technikai ismeretek elsajátításától, s féltek attól is, hogy a gép „elviszi tőlük a kenyeret”. Három évvel ezelőtt még a lóra esküdtek.

Megkezdődtek a vítaestek, az érvelések, a bizonygatások. Az irodában gyűlték össze az „ellenzékiek”, és kérdezték a vezetőség tagjaitól: hát akkor mit csináljunk a 330 lóval? Trágya is kell, azt a géptől nem kapunk.

Papír, ceruza került elő, és számvetést végeztünk. Az érdeklődők kíváncsian figyelték a bizonyító számítás műveletek alakulását. Megdöbbentek a lovak tartományozási költsége láttán. S aztán közgyűlési határozat született: 200-ra csökkentjük a lovak számát.

Mi ekkor is „költségvetést” készítettünk, s kimutattuk, hogy a lótarthatás még így sem kifizetődő. Nézzünk egy példát. Kétszáz ló havi fenntartásához 600 mázsa lucerna szükséges. Ez a mennyiség 20 hold lucernaföld évi termése. Emellett még abrakot is kell gondoskodni. Mennyivel kifizetődőbb lenne, ha ezt a tetemes mennyiséget sertéshizlálásra fordíthatnánk!

Ennek kapcsán megvizsgáltuk azt is, hogy a trágyázás miatt érdemes-e ennyi lovat tartani? Kimutattuk: nem.

A mi szövetkezetünkben egy lófogat napi költsége 171 forintot tesz ki. Ez mindennel többet mond. De az is, hogy az agrotechnikai követelményeket nem lehet lóval megoldani. Hogyan lehet 40 centiméteres mélyszántást, gondos talajelőkészítést, silózást végezni lóval? Sehogya!

A gazdák megértették, hogy a szövetkezetben a ló napjainkban már nem nélkülözhetetlen állat.

A baráti beszélgetések alkalmával mind többen belátták a gépesítés fontosságát.

Evente kaptunk újabb és újabb gépeket. Nem volt szakemberünk. A falu kisiparosait kértük meg a javítások elvégzésére és a gépek vezetésére. Majd ők is beléptek a szövetkezetbe.

De még mindig kevés a szakember. A vezetőség a közösséggel egyetértésben úgy határozott, hogy saját erőből oldjuk meg a szakemberek műszaki kérdését. Traktoriskolára küldtünk több gazdánkat, akik az iskola befejeztével traktorra ültek, és kiváló eredményt értek el.

Ma már 15 erőgéppel rendelkezünk, s az idén — a tervek szerint — még 10-et vásárolunk. A megnövekedett géppálmány szükségessé tette, hogy a múlt évben felépített gépműhelyünket. Az új gépek munkába állítása, karbantartása, javítása újabb feladat elé állítja szövetkezetünket. A géppark szakzerű irányításához mérnökre, technikusra és még több jól képzett traktorosra lenne szükségünk. Min-

dent elkövetünk, hogy ez az elképzésünk valóra váljék. Eppen ezért már tárgyalunk olyan szakemberrel, aki elvállalja a gépműhely irányítását. Január elején újabb gépeket küldtünk traktoriskolázó iskolára.

Szeretném megemlíteni, hogy a különböző intézmények, tanácsok a gépek elosztásánál vegyék figyelembe a közös gazdaságok talajadottságait, s ennek mérlegelése alapján adjanak gépeket a szövetkezeteknek. Törekedjenek arra, hogy a termelőszövetkezetek egyfajta erő- vagy munkagépek kapjanak, mert ezekkel könnyebbé válik a gépek javítása és az alkatrészek beszerzése.

Jenei Sándor, a nagylétai Arany Kalász Tsz főagronómus

Gondosan kijavított gépek:

Jobb munka — nagyobb termés

Kijavított, állandóan karbantartott gépekkel nemcsak könnyebb, hanem sokkal gyorsabb és folyamatosabb is a munka. Különösen érvényes ez a megállapítás a nagy teljesítményű traktorokra, lánctalpasokra, amelyeknek a munkájától száz és száz holdak jó megművelése és betakarítása függ.

A tavaszi előkészületeknek éppen egyik legfontosabbja — az említett okok miatt — a gépek kijavítása idejében és jó minőségben. Nagyon sok függ attól egész esztendőben át, milyen állapotban kezdik a munkát a termelőszövetkezetek és állami gazdaságok földjein. A géppálmások gyakorlata több esztendője kialakult már. De egyre több az ilyen irányú tennivaló a megye tsz-eiben is. Több mint 1300 erőgépet van már a termelőszövetkezeteknek, vagyis az összes erőgépek több mint a fele saját tulajdonukban van.

Milyen a munka, hogyan halad a javítás?

A legtöbb helyen sikerült a javítással kapcsolatban szemléltetést is változtatni az elmúlt évben. Az elmúlt években előfordultak olyan esetek, hogy a szövetkezeti vezetők „szajnálták” a gépek kiesését arra az időre is, amíg a kisebb hibákat helyrehozzák, vagy a fűtő javításokat elvégzik, s a kis hibákból nagyok lettek. Ma már a legtöbb helyen belátták: gondos és rendszeres javítás és ellenőrzés nélkül nem boldogulnak a gépekkel. Ha ezt elmulasztják, sokkal több a kiesés a legnagyobb dologidőben.

A nagyobb gazdaságokban saját műhelyekben végzik a javítások zömét, de a legtöbb tsz-nek a géppálmások és a gépjavító állomások végzik ezt a munkát szerződéses alapon. Az alkatrészhiány, a szűfoltosság és a rendkívüli időjárás miatti kényszerűen kitöltött határidőt, s azokon a géppá-

lásokon, ahol január közepén szűfoltosság miatt nem dolgoztak a szerelők, ott még inkább zsúfolta váltik az amúgyis feszített program. A másik hiba, ami évenként visszatér és a javítások gátja: az alkatrészhiány. Néha napokig, sőt hetekig kell szaladgálni, az ország más részén levő városokban felkutatni a traktorokhoz szükséges alkatrészeket, mert ezek nem állanak rendelkezésre.

Minden gép javítása, rendezése elsősorban fontos. Mégis különbséget lehet és kell tenni aszerint, hogy melyikre kerül hamarabb sor a kitavaszodásnál. A hirtelen jött nagy hidegek miatt nagy területen szünetelt a munka. Ezeknek a megforgatása gyors és kifogástalan munkát követel meg a traktorosoktól. A követelménynek viszont csak akkor tehetnek eleget, ha gondosan kijavított, jól működő gépekre tudnak támaszkodni, amint az idő engedi.

Vámospéresen már decemberben hozzáfekttek a gépjavításokhoz

A Vámospéresi Géppálmáson decemberben hozzáfekttek a termelőszövetkezetek a termelőszövetkezetek erő- és munkagépeinek javításához, karbantartásához, hogy tavasszal zökkenő nélkül kezdjék el a mezőgazdasági munkát.

Gaspár Mihály, a géppálmás igazgatója elmondta, hogy az 1963-as gépjavítási terv előrehozása azért vált szükségessé, mert a termelőszövetkezeteknek szállítógépei is vannak, s szükség volt rájuk már januárban.

Ezzel egy hónapot nyertek, ami sok előnnyel jár a közös gazdaságoknál. A géppálmás körzetéhez tartozó termelőszövetkezeteknek 17 erőgépet javítottak ki.

Eddig 14 termelőszövetkezettel kötöttek szerződést a

tavaszi gépjavításokra. Január 31-ig még 6 közös gazdasággal kötnek szerződést. Vállalták, hogy február 25-ig kijavítanak minden náluk levő gépet, így a termelőszövetkezetek — ha az időjárás is kedvez — tavasszal hibátlan munkát és erőgépekkel láthatnak hozzá a munkálatokhoz.

A téli gépjavítással sok gond, baj, idegeskedés jár. Ennek oka legtöbb esetben a rossz anyagellátásban keresendő. Ez különösen érezteti hatását az UE 28-as erőgépeknél. Szinte lehetetlen beszerezni a javításhoz szükséges csapágycsereket, fogaskerekeket, a hidraulika szivattyúkat. Az Agrokemnél mindezek nem kaphatók, s emiatt a géppálmás anyagbeszerzője munka-

idejének 80 százalékát Budapestre költöztet, hogy nagy nehezen, sok utánajárással megszerezze a hiányzó alkatrészeket.

Megnehezíti a gépjavítási munkát az Agro-trósznek az a merev intézkedése, amely szerint a Budapesti forgalomba hozott alkatrészeket személyesen nem adja ki, csak postán juttatja el a megrendelőnek, ez pedig sajnos nemegyszer előfordult már a hetekben kerül. Addig áll a javítás, Ezen nem lehetne változtatni?

A géppálmás mindent elkövet, hogy a termelőszövetkezetek gépei kijavítsa kezdjék el a tavaszi munkálatokat. Kiváló traktorosok dolgoznak Vámospéresen, akik a múlt évben is bebizonyították, hogy értenek mesterségükhöz. A múlt évben egy traktoregység 1051 normálhold megművelése jutott. Megyei szinten ez nagyszerű eredmény. Dícséretet érdemel Nagy Imre (1782 normálhold), Pillványi László (2042 normálhold), Jakacska András (2077 normálhold). Ezek a traktorosok egyébként kifizető szerelők is: ők végzik a téli gépjavításokat, s nem rajtuk múlik, hogy tavaszra elkészülnek-e a javításra küldött szövetkezeti gépek.

Szoboszlói vélemény:

Mindent elkövetünk, hogy az állami gazdaság hatósugarában ne legyen gyenge termelőszövetkezet!

A Hajdúszoboszlói Állami Gazdaságban teljes erővel folyik az erő- és munkagépek javítása. A szerelők, kovácsok, lakatosok és traktorosok 40 százalékát dolgozik itt. A gazdaság mérnökeinek szakirányításával és állandó ellenőrzésével halad a munka.

Elsősorban az univerzális gépek javítására fordítunk megkülönböztetett gondot — mondotta Ványi József, az állami gazdaság igazgatója. Az univerzális gépek javítását az teszi szükségessé, hogy a rendbehozott gépekkel termelőszövetkezetek a tavasz beálltával azonnal megkezdhesék a kukorica vetését. Eppen ezért arra törekedünk, hogy a szántógépeket mielőbb kijavítsuk, s a jó idő beálltával a szövetkezetek hozzájárulnak a tavaszi munkához.

Azontúl, hogy segítünk a termelőszövetkezeteknek a mezőgazdasági gépek javításában, még szakembereket is adunk a közös gazdaságoknak a növekvő géppálmány szakzerű irányítására és ellenőrzésére. A hajdúszoboszlói Kosuth Tsz-be ennek kapcsán lépett be két technikusunk, a Vörös Hatalom Tsz-be Posta Péter brigádvezető és Budai Mihály.

A gépjavításon kívül az állami gazdaság messzemenő segítségét nyújt a termelőszö-

Szövetkezeti gazdák könyvtára

MAJOROS:

A vonómunka gépesítése a termelőszövetkezetekben

A szerző többéves kutatásainak eredményét összegezte könyvében. Megállapítja azt a helyes arányt, amelyet a vonómunka fogatos, illetve gépi megosztása tekintetében célszerű kialakítani a termelőszövetkezetekben. Abból a feltételezésből kiindulva, hogy az üzemág száz kő-ra tart egy fogatot, felépíti a traktorlépcsőt. Ugyanakkor megfelelő kulcsszámokkal siet a tervezők segítségére, amelyeket eltérő körülmények között használhat fel a gyakorlat az adott útem vonatkozásában.

Mezőgazdasági gépészeti zsebkönyv

A traktorosoknak szól a szerzők mondanivalója. A gépészek mindennapi munkájában előforduló műszaki problémákra ad választ a könyv, egyúttal az agrotechnikai vonatkozásokra és szervezési tudnivalókra is rámutatva. Felöleli a növénytermesztés és az állattenyésztés gépésztésének legfőbb területeit, foglalkozik az egyes folyamatok gépesítésével, a gépek jobb kihasználásával és szakzerű ápolásával.

Mezőgazdasági munkagépek szerkezete és kezelése

A könyv a mezőgazdaságban használatos valamennyi munkagép kezelésével foglalkozik. A szerzők világosan kidolgozott ábrákon mutatják be a gépek működését, elvet, s közlik a karbantartás, a kezelés legfontosabb tudnivalóit. A könyv segítségével a műszaki munkában kevesebb járás, de gyakorlott traktoros is könnyen eligazodhat a tennivalók között, és mindennapi munkájához eredményesen használhatja az anyagot.

ANTIFEROV:

A kertészet gépesítése

A könyv nem egyszerűen a gépeket, hanem a készített munkák komplex gépesítését ismerteti, ezenkívül a korszerű erő- és munkagépeket, azok felépítését, a munka technológiáját és a főbb termékenységi mutatókat. Kiter a fajsokai termelés és a termő gyümölcsösök betakarítás munkájának gépesítésére is. A könyvet a hazai körülményeknek megfelelő jegyzetek egészítik ki.

AD ASTRA. Régi érettségi témakör volt, de a közepes zionista gondolkodású, kétségkívül társadalmi kötelességtudatú is. Min tudta és megtartotta, hogy a frázis hiábavaló, a csillagok létszáma számra készülő uralkodó osztály számára. A kapitalizmus és nem is nyúj miség mint mást, mint az már a tőkében, a jogász, a fizetett bérment. A modern napjaink imperatívuszai — sőt, rosz ünneplés nagy francia író napjainkban, jét, oly nyilván nem az alkotó, a kalmárok ügryedelmekéssz müssal.

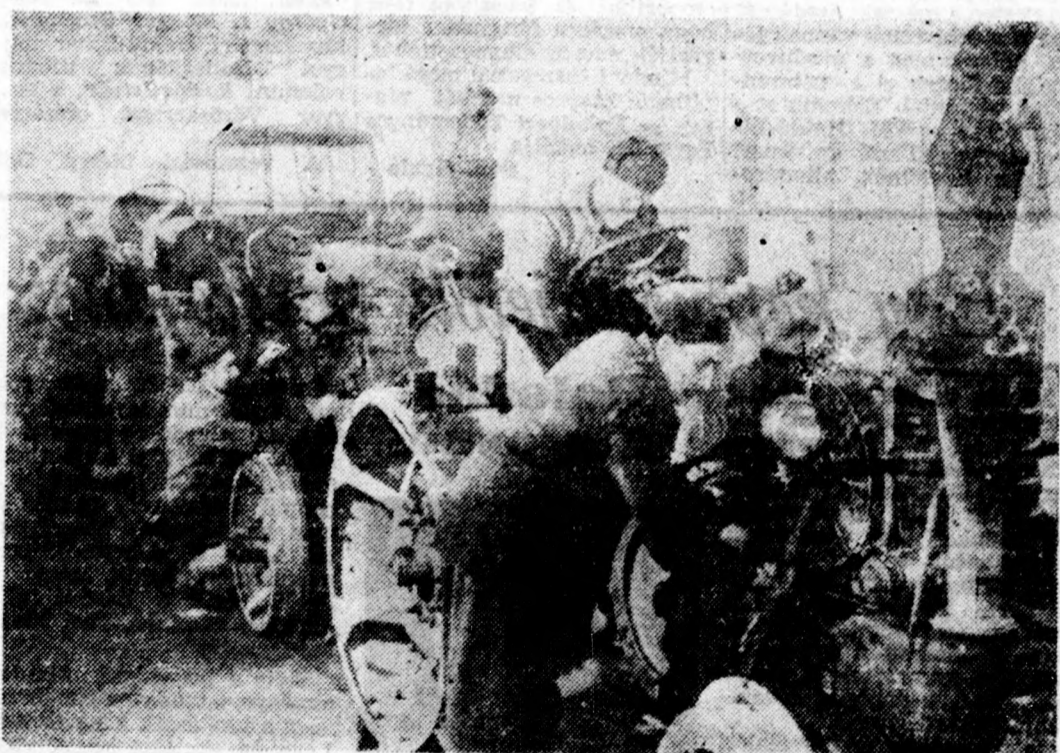
Mind kisebb ügyvezetett érték híveinek, korszak misztifikonjok, az értelmiségitől függetlenül, a független realizmustól való tisztól. Az igaz perializmusban C mányos hív szók értelmiségé az alkotó er sze lelkiismeret közepeit kintől, ja is, hogy állá és kivetető utat

KIVEL KE NIUK? Az im Mit adhat az. A Collier's cím lyóirat írta: „A bizonyított, hogy kozásban jobb ni, mintha az e van a fejében. A fedezések fényben világossá magas tudomá seg — kifejez. Ha az agyad k valószínűleg botovább élz. Könygyövsz a betvcséb alvással unatkozol, nem matlanság, sőt, jobban tudsz ve foszlik az az át ha az értelmise szakban vezető ne, és irányítan gok menetét.

A keserű kiált kintő gyöttrődés mi értelmiségün jutott. Választól VIII. kongressz molója megáll magyar értelm károsztályunkka gunkkal egy sor gozik, épít a sz szemléletében is szocialistábbá vál nagy jelentősé hiszen minden t mára létkérdés, sa saját értelmi

Ez persze kor azt, mintha a csupán eszköze értelmiségét a s kommunizmus a. A munkásosztály köthet szoros e titlan szövetség séggel, mert alap objektíve egybec kor is igaz, ha jektive nem isz egyzserre, vagy még magukéva a telhis eszmei ta gáthatatlan, ho gink nagy rész valja fenntartás gának a marx világnézetet. De talati glanján hogy evedül a biztosítja az any ságot az ember az alkotó munk bontakoztatásná széles társadalm lést. Felismerte, het külön utaka emelkedésének van: testvéri egy munkásosztályal

Február elejéig 30 erőgépet javítanak ki Kabán

A kabai gépjavító-állomáson erős ütemben javítják a termelőszövetkezetek gépeit. Képtűn-kön a javító-állomás Kormos brigádja a kabai és tetéleni termelőszövetkezetek gépeit javítja

— Húsz termelőszövetkezetnek javítják erő- és munkagépeit Egyektől Konyárig — kezdte a beszélgetést Podharszky Árpád, a Kabai Gépjavító Állomás főmérnöke. A közös gazdaságok szívesen hozzák a gépeket, mert jó minőségű javításra törekedünk. Nem is volt eddig kifogás munkánk ellen.

Gépjavító állomásunkon pillanatnyilag szakemberhiány van. Sok nálunk még a traktoros segédmunkás. A dolgozóknak csak körülbelül 60 százaléka szakmunkás. Azon fáradozunk, hogy ezt a közeljövőben 75 százalékra emeljük.

„Sok gondot, mérgelődést okoz a cseremotoros javítás. Ilyen munkálatra a termelőszövetkezetek a gépjavító ál-

lomáson nem kötnék szerződést, de nekünk a gépjavító vállalatokkal — ahol a cseremotorok készülnek — szerződést kell kötni. Ezért mi nem tudjuk, hogy a termelőszövetkezeteknek milyen típusú cseremotorokra van szükségük, s a szerződést emiatt csak gondolomra kötjük. Megtörténik, hogy ha egy termelőszövetkezet cseremotor-javítást igényel, ezt nem tudjuk teljesíteni, csak ha új motort adunk, mivel főtengelycserét, csapágycsere nem végezhetünk. Ezért kénytelenek vagyunk az ilyen motort olyan vállalatokhoz küldeni, amelyek főtengelycserés javítási engedéllyel rendelkeznek. Ezt mi is el tudnánk végezni, csupán engedély kellene hozzá, de ez sokkal költségesebb, mint a cseremotor.

A Földművelésügyi Minisztérium gépesítési főigazgatóságának felül kellene vizsgálni, hogy melyik gépjavító állomás alkalmas a főtengelycserés javítások elvégzésére. Megyénkben sajnos ilyet még nem jelöltek ki. Ezért az egri, hőmérvővárosi, szolnoki stb. gépjavító vállalatot vagyunk kénytelenek igényelni cseremotorokat. Ez pedig sok időbe kerül, és hátráltatja a munkánkat.

— A főjavításokat a Kabai Gépjavító Állomás dolgozó március 15-re befejezik. Közben a váratlanul bekövetkező hibákat javítják, és futójavításokon dolgoznak. Így a termelőszövetkezetek tavasszal jó gépekkel láthatnak hozzá a mezőgazdasági munkákhoz.

kezesi gazdák
önnyvtára

munka gépesítése
főszövetkezetekben

többéves kutatásai-
eredményét összegezi
Megállapítja azt
ányant, amelyet a vo-
fogatos, illetve gépi
tekintetében cél-
akítani a termelőszö-
ben. Abból a felté-
keindulva, hogy az
az k-h-r tart egy fo-
épitő a traktorlép-
anakkor megfelelő
akkal siet a terve-
egére, amelyeket el-
mények között hasz-
fel a gyakorlat az
vonatkozásában.

dasági gépészeti
szekcionárius

orosoknak szól a
mondandója. A
mindennapi mun-
fordulódó műszaki
a ad választ a
dítal az agrotechni-
zásokra és szerve-
valókra is rámutat-
a növénytermesz-
állattenyésztés gép-
legfőbb területeit,
az egyes folyamata-
ésével, a gépek
ználásával és szak-
szával.

gazdasági
gépek szerkezete
kezelése

a mezőgazdaság-
álatos valamennyi
kezelésével foglal-
szók világosan ki-
brákon mutatják
működését, elvét, s
rbantartás, a keze-
sabb tudnivalókat. A
ségével a műszaki
kevesbé járás, de
traktoros is könyv-
zozhat a tenniva-
és mindennapi
eredményesen
a az anyagot.

zet gépesítése

nem egyszerűen a
hanem a kerteszeti
mplex gépesítést
zenbelül a korsze-
munkagépeket,
ését, a munka
lát és a főbb ter-
mutatókat. Kitér
termelés és a ter-
sős betakarítási
gépésítésére is. A
hazai körülmé-
egyeleió jegyzetek

sugarában
vetkezett!

abban is, hogy
közös gazdaságok
ához szükséges al-
Ugyanakkor az
éshez is adnak
z állami gazdaság
a sürgős munkák-
tettel meg a gép-
megmunkálását is

gazdaságban mű-
köpéző iskolán a
könyvekbeli ter-
zetekből 5 gazda
ányi József hang-

hogy a szövete-
nd több olyan jól
tember tevékeny-
smeri a gépzere-
kvó gépesítési fel-
erve mindent el-
gy az állami gaz-
ugarában nem le-
n gazdaságok ter-
zet. Ehhez erőnk
szeretnénk ered-
zárjárulni.

előfordul, hogy
zobozóló termelő-
az ebési tszek, a
Kalász és a nagy-
s Október vezetői
fordulnak Vá-
Ez azt igazolja,
ó kapcsolat ala-
ő gazdasági nagy-

B. E.

A NAPLÓ KULTURÁLIS MELLÉKLETE

EGY SORBAN

Gondolatok az értelmiség szerepéről és feladatairól

AD ASTRA. A csillagok fe-
lé Régi érettségi tablok, egye-
temi évkönyvek divatos jel-
mondata volt ez. Keveredett
benn a régi magyar értelmi-
ség, a középosztály hiú és illü-
zionista gondolkodásmódja, de
kétségtelenül tartalmazott vala-
miféle kötelezően ifjú román-
tikát is. Mindezek ellenére
tudta és megtanulta a magyar
értelmiség, hogy a hivalkodó
frázis hiabavaló, soha nem jut-
hat a „csillagok”-ig, a kivéte-
les társadalmi páholyok nem
számára készültek, hanem az
uralkodó osztály szűk „elitje”
számára. A Horthy-faszizmus,
a kapitalizmus nem nyújtott
és nem is nyújthatott az érte-
liség mint réteg számára
mást, mint azt, amiről Marx
már a tőkében beszélt: az or-
vos, a jogász, a költő, a tudós
fizetett bémunkássá változott.

A modern kapitalizmus,
napjaink imperializmusa sem
különb — sőt! Amilyen viha-
ros ünneplés köszöntötte a
nagy francia polgári forradá-
lom napjaiban az Esz istennő-
jét, oly nyilvánvaló lett, hogy
nem az alkotó értelem, hanem
a kalmárk üzleti eszjárása
győzedelmeskedett a kapitaliz-
musnál.

Mind kisebb tábora van az
úgynevezett erkölcsi szemle-
ség híveinek, akik az atom-
korszak misztifikálásával azt
gondolják, hogy a tudomány,
az értelmiségi munka társada-
lom fölötti és társadalmon ki-
vüli, független lehet az impe-
rializmustól vagy a szocializ-
mustól. Az igaz, hogy az impe-
rializmusban kialakult a tu-
dományos hivatást eláruló
szűk értelmiségi vezető réteg,
de az alkotó emberek nagy ré-
sze lelkiismereti konfliktusok
közepette kilólik, esetleg lát-
ja is, hogy állást kell foglalni
és kivetelő utat kell találni.

**KIVEL KELL TARTA-
NIUK?** Az imper-
lizmus? Mit adhat az imperializmus?
A Collier's című amerikai fo-
lyóirat írja: „A tudomány be-
bizonyította, hogy sok vonat-
kozásban jobb ostobának len-
ni, mint ha az embernek több
van a fejében. A legújabb fel-
fedezések fényénél lényege-
ben világossá válik, hogy a
magas tudományos képze-
tet — kifejezetten akadály.
Ha az agyad kicsit fejletlen,
valószínűleg boldog leszel, és
tovább élsz. Könnyebben meg-
gyógyulsz a betegség után, ke-
vesebb alvással beéred, nem
unatkozol, nem gyötör az ál-
matlanság, sőt még autót is
jobban tudsz vezetni.” Szer-
teleszik az az ábránd is, mint-
ha az értelmiség az atomkor-
szakban vezető osztály lehet-
ne, és irányítani tudná a dol-
gok menetét.

A keserű kiábrándultság, a
kinzó gyötörések szakaszán a
mi értelmiségünk már rég túl-
jutott. Választott. Az MSZMP
VIII. kongresszusának beszé-
moleja megállapította: „A
magyar értelmiség ma mun-
kásosztályunkkal és parasztsá-
gunkkal egy sorban halad, dol-
gozik, építi a szocializmust, és
szocializmusban is mindinkább
szocialistává válik.” Rendkívül
nagy jelentősége van ennek,
hiszen minden társadalom szá-
mára létérdek, hogy kialakít-
sa saját értelmiségét.

Ez persze korántsem jelenti
azt, mintha a munkásosztály
csupán eszköznek tekintené az
értelmiséget a szocializmus,
a kommunizmus építése során.
A munkásosztály éppen azért
köthet szoros és megbontha-
tatlan szövetséget az értelmi-
séggel, mert alapvető érdekeik
objektíve egybeesnek. Ez ak-
kor is igaz, ha egyesek szub-
jektíve nem ismerik ezt fel
egyszerre, vagy ha nem tették
még magukévá a szocializmus
teljes eszméi tartalmát. Tag-
adhatatlan, hogy értelmisé-
günk nagy része még nem
vállja felelősségét a munkásos-
ztály világnézetét. De saját tapaszt-
alatai alapján felismerte,
hogy egyedül a szocializmus
biztosítja az anyagi létbizton-
ságot az emberi méltóságot,
az alkotó munka szabad ki-
bontakoztatásának lehetőségét,
széles társadalmi megbecsü-
lést. Felismerte, hogy nem le-
het külön utakat járni, fel-
emelkedésének egyetlen útja
van: testvéri együttműködés a
munkásosztállyal és parasz-

sággal, szolgálmi a szocializ-
mus ügyét.

MEGVÁLTOZOTT az érte-
liség az utóbbi években.
A felszabadulás előtt mintegy
200 ezer volt a száma, 1949-ben
250—300 ezer, 1960-ban már
mintegy 500—600 ezer. 1949-
ben a népesség 8 százalékát
alkotta, 1962-ben már 14 szá-
zalékát. Az arány egyre nő-
vekszik. A számokhoz hozzá-
tartozik, hogy értelmiségünk
több mint 60 százaléka a fel-
szabadulás után szerezte kép-
zettségét, és nagy része mun-
kás- vagy parasztszülők gyer-
meke.

Am manapság teljesen kor-
szerűtlen „régi” vagy „új” ér-
telmeségről beszélmi, a szándé-
kos és célok azonosulnak. Ez a
fontosabb! Az értelmiség fej-
lődésének legfőbb mutatója a
lelkés és aktív részvétel a so-
cializmus építésében. Nehezen
lehetne rétegenként, foglalko-
zási áganként rangsorolást
szerkeszteni. Kiket dicsérjünk
jobbban? A Görődécsapágy-
gyár műszaki dolgozóit, mér-
nökeit, technikusait, akik a
műszaki fejlesztés nagy problé-
máinak megoldásán fáradoz-
nak? A hajdúszoboszlói vagy
polgári pedagógusokat, akik
szívvel-lélekkel szervezik nem-
csak a kötelező iskolai mun-
kát, hanem a felnőttek oktató-
sát, a művelődési életet? Az
egyetem tudományos kutatóit?
Vagy a báránai orvost, aki
„hivatalon kívül” is szívvel vi-
seli a termelőszövetkezet
egészségügyi gondjainak meg-
oldását; katasztréket, tanulsá-
gos kimutatásokat készít, hogy
előrelátóbban dolgozhasson?

Beszélhetnénk az írókról,
festőkről, színészekről, akik
alkotó tevékenységükkel hí-
ven szolgálják népüket. Anél-
kül, hogy túlzottan és szük-
ségtelenül lelkendeznénk, meg-
állapíthatjuk, hogy értelmisé-
günk derekas építést pállal a
szocializmus építéséből hiva-
latos munkájával és társadalmi
tevékenységével egyaránt.

VILÁGOSAN MUTATJA ér-
telmeségünk fejlődését politi-
kai állásfoglalása is. A jó
munka maga is kiállítás, de az
aktív részvétel a közéletben,
az előrelátó hasznos viták
serege azt bizonyítja, hogy ma-
r már többről van szó: határo-
zott politikai állásfoglalásról
a szocializmus ügye mellett.
Az öntudat növekedését első-
sorban a közvetlen tapasztala-
tok, pártunk helyes politikája,
az ország nagyszerű eredmé-
nyei segítették elő, de forrad-
almi hatást gyakorolt az
utóbbi esztendőben az egész
szocialista világrendszer ámu-
latbaéjtó győzelemsorozata is.
A szocialista tudomány és
technika világraszóló sikere,
amely az emberi alkotás hatá-
rát kiterjesztette a végtelen
kozmoszra, és győzelmesen
ostromolt olyan területeket,
amelyek eddig zárva voltak a
gondolkodó emberi elmét előtt.
Látványos és letagadhatatlan,
hogy mindezt a szocialista ér-
telmeség, mindenekelőtt a
szovjet értelmiség érte el, és
újabb meggyőződhetek a ki-
csinyhitűek, hogy az alkotó
munka igazi barátja csak a
szocializmus lehet.

A szocialista tudomány és
technika eredményei mellett
nem maradhattak hatástalanok
a szocialista világ azon
erőfeszítései sem, amelyek a
béke megőrzésére irányultak.
Még alig tudhatjuk mögöttünk
azokat a vesztéres napokat,
amikor vihart kavart a Karib-
tenger fölött az imperializmus,
és amikor vihart csillanított a
világ fölött a szocializmus.
Nem ez volt egyedüli példa az
elmúlt években, és a példák
sora megevezte az értelmisé-
get arról, hogy a szocialista
humanizmus és a tartós béke
testvérek. Így hódított egyre
nagyobb teret a szocialista
szemlélet értelmiségünknel,
így vált a szocializmus esz-
méje nagy vonzóerővé.

A SZÖVETSÉG, a testvéri
együttműködés a munkásos-
ztály elvi alapokon és nem
ingajárású érzelmi vagy szü-
ken értelmezett hasznalapon
nyugszik. A gyakorlata:
kölcsonös bizalom, kölcsonös
bírálat. A bizalom valóban
kölcsonös. Pártunk helyes po-
litikai irányvonala és politikai

gyakorlata mélyen elítéli
azt a szektizmust, amely nem
tekintette — legfeljebb csak
szavakban — szövetségesnek
az értelmiséget, gyanakvóan
és türelmetlenül szemlélte
magatartását, és hol elvtelen
udvarlásba csapott, hol káros
adminisztratív eszközöket al-
kalmazott ellene. Deklarálta,
de nem valósította meg azt az
egységet, amely ma társadal-
mi életünk egyre inkább jel-
lemzi. Mindez a múlté és ha
maradványai kísértének hely-
lyenként és alkalmakként,
megszűnnek ezek is.

Kölcsonös a bírálat. Kérjük
és elvárjuk, hogy értelmisé-
günk ne nézzen el a hibák föl-
lött, hanem tárja fel őket és
segítsen javaslataival és ta-
nácsaival.

Láthatjuk: pártunk és kor-
mányunk a szocialista kultu-
rális forradalom egyetlen na-
gobb feladatát sem készíti
elő anélkül, hogy tanácsot ne
kérjen a magyar értelmiségtől.
Vita előzte meg az oktató-
si reformot, vita folyik az új
tantervekről, a nevelési terv-
ről, az ipar és mezőgazdaság
fejlesztésének aktuális kérdé-
seiről.

Csak egyetlen megyei példa:
az annyira fontos öntözési táv-
lati tervet a párttag és párt-
on kívüli szakemberek együttes
erővel dolgozták ki. Ez termé-
zetes, hiszen együtt, közösen,
valamennyiünknek építjük a
szocializmust — valameny-
nyünk érdeke, hogy közös erő-
feszítésekkel oldjuk meg fel-
adatainkat, szüntessük meg a
hibákat.

Am azt is világosan meg-
 kell mondani, hogy sok még
a tennivalója értelmiségünk-
nek többek között önnön ne-
velése, fejlődése terén. Az ér-
telmeség szocialista továbbfej-
lődésének alapvető követelme-
nye a marxizmus-leninizmus
elsajátítása, a kommunista vilá-
gnézet, erkölcsi kialakítása.
Olyan követelmény ez, amely-
et az élet szigorúan napi-
rendre tűzött.

Hadd indokoljuk néhány
példával. Pedagógusaink, ta-
náraink, tanítóink valóban
nagy kedvvel dolgoznak, és
egygyötörten a szocializmus-
sal. Am még sokan nem al-
kalmazzák következetesen, sőt
nem is ismerik eléggé a so-
cialista pedagógiát. Olyan ket-
tősséggel is találkozhatunk,
hogy valaki délelőtt a szocia-
lizmust tanítja a tankönyv szer-
inti dialektikával és materia-
lizmussal, délután vagy vasár-
nap meg a templomban imád-
kozik. Az igaz, hogy egy sze-
mely vallásgyakorlata az ál-
lam számára magánügy, de
semmiképpen sem lehet ma-
gánügy az új nemzedék, a fia-
ltság szocialista szellemű ne-
velése. Vajon nem találkozhat-
unk a tudományos vagy mű-
vészeti életben a szubjektíviz-
mus, a „spontán realizmus”, a
fizikai idealizmus, weismaniz-
mus-morganizmus megnyilvá-
nulásával, revizionista néze-
tekkel, amelyek károsan hat-
nak, amelyek ellen küzdeni
kell? Neorealizmus, kozmo-
politizmus — még mind kísér-
tenek. És a vallásos világné-
zet nemcsak a pedagógusok
problémája, hanem problémá-
ja lehet műszaki szakembere-
knek is. **Értelmiségünk megíté-
lésének alapja a végzett alkotó
munka mennyisége, minősé-
ge, a szocializmus, a nép
iránti hűség, de nem közöm-
bös az előttünk álló feladatok,
egész társadalmunk fejlődése**

...MINT MI KETTEN...

— Szeretlek
mondanám, ha itt lennél velem,
— szeretlek,
mondanám és megcsókolnálak,
— szeretlek,
mondanám és megcsókolnál Te is
s boldogok lennénk nagyon mind a ketten,
mert senki sem tudná elmondani szebben
annak, akit szeret, hogy:
szeretlek,
mint mi ketten...

Krecsmári László

A HATÁROZOTT NÉVELŐ

A debreceni 10-es autóbu-
szon két felirat is szemet szúr
a jámbor utasnak. Az egyik
így szól: „Álló utasokat kér-
jük kapaszkodjanak.” Ez a
tömör felszólítás mindenké-
pen nehézkes fogalmazású, de
határozott névelővel még el-
menne: Az álló utasokat kér-
jük, kapaszkodjanak. Simább
volna így: Kérjük az álló uta-
sokat, hogy kapaszkodjanak.
A másik felirat is ugyancsak ki-
vívna a határozott névelőt:
„Tisztaságra ügyeljünk!” He-
lyesen: A tisztaságra ügyel-
jünk!

Igaz, hogy a Halotti Beszéd
korában, a XII—XIII. század-
ban még nem volt határozott
névelő a magyarban. Csak a
XIV—XV. században alakult
teljesítményű dolgok százezeri
a közös ügyért, az emberi boldo-
gulásért. Nem külön magukra
hagyva, hanem a dolgozó tö-
megekkel együtt.

Soltész István

A határozott névelő elhagyá-
sa persze nemcsak debreceni
sajátság, mert például a Köz-
oktatásiügyi Minisztérium
örökmozgó felvonóján is ilyen
feliratok díszelnek: „Követ-
kezik III. emelet”, ehelyett
következik a III. emelet. Szá-
mos hasonló táblát láthatunk
fővárosunkban. Ilyen pl. „Ma-
gyar Tudományos Akadémia
Történettudományi Intézete”,
vagy sajnós elég gyakran:
„Lift nem működik.” K. B.

Pillantás egy nép életébe

Benyomások a lengyel könyvkiállításról

**KISIEGI
HUMORU POLSKIEGO**
OD FREDRY DO BAZUCKIEGO

A lengyel humor könyvének címlapja

Talán nem véletlen, hogy az
ezeréves Lengyelország szép-
műv kódexei, a fasizta bar-
barizmus lengyelországi tettei-
nek dokumentumai és az új
Lengyelország társadalmi, gaz-
dasági és kulturális lendülé-
sének jelzői szinte szabályosan
három részre tagolják a Déri
Múzeum kiállítótermében
megrendezett impozáns len-
gyel könyvkiállítás anyagát.
Egy barátai nép történelme és

kultúrája összegződik a be-
mutatott művek sokaságában,
s aki belelapoz a könyvekbe,
elgyönyörködik a lengyel és
világirodalom kincseiben, töb-
bet lát, mint egy sereg könyv-
vet. Egy nép szellemi érdeklő-
désé, sokrétű tehetsége bonta-
kozik ki a maga teljességében.
A felső fok használata nem
udvariasság, nem gesztus akar
lenni. Őszinte véleményformá-
lás, amit kiváltott a bemutat-
tott anyag, a gondos rendezés,
az a törekvés, hogy a könyv,
ez a ma nagyhatalommá ma-
gasodott tényező közelebb hoz-
zon két népet, megismertes-
sen bennünket a Lengyel Nép-
köztársaság művelődési forra-
dalmának ezzel a területével.

Sokat mond a pusztá szám
is, mely a népi Lengyelország
könyvkiadását összegzi: 18 év
alatt 100 000 mű másfél mil-
liárdos példányszámban je-
lent meg. A tizennyolc év
mennyiségi fellendülést és mi-
nőségi forradalmat is jelképez.
A gyermekirodalom sorozatai,
a művészeti könyvek csokra,
a költők, a gazdasági élet szak-
művei, a szépirodalom lengyel
alkotásai és a műfordítások
roppant változatossága mellett
ott példázzák minden fejlődés
forrását a politikai klassziku-

sok könyvei, Marx és Lenin, a
munkásmozgalom történetének
hősi eposzai. Lehetetlen meg-
nem találni az összefüggést.

A tartalmi egység logikája,
a kiállított művek rendszere-
zése mellett a forma, a kiállít-
ott könyvek külső köntöse is
meglepo, olykor meghökkentő,
egészében véve igen figyelem-
re méltó. A lengyel népi dísz-
tömvézet elemeinek tudatos
alkalmazása mellett klasszikus
formák, majd a modern, sőt a
hipermodern vonalak kavalká-
djára utalja a borítólapokat,
mindig azzal a törekvéssel,
hogy a mű lényegébe engedjen
egy villanásnyi bepillantást.
Színek és vonalak, foltok és
határozott rajzok a lengyel
grafika világhírűnek igazolói,
jelzői annak, hogy a lengyel
művészek nemcsak sokoldalú-
ak, hanem bátran kísérlete-
zők is.

A kiállítás alkalmából Deb-
recenben tartózkodó Domb-
rowski elvtárs egy beszélgetés
során utalt arra, hogy a len-
gyel könyvek a minden évben
megrendezendő nemzetközi
könyvvásár alkalmával mind
előkelőbb helyet vívnak ki ma-
guknak. Ez a kiállítás megte-
kintése után nekünk is meg-
győződésünké válik.

A könyvek a Déri Múzeum
mindkét alsó kiállítótermét
megtöltik, sőt a folyosókon is
tárolk, polcok foglalják ma-
gukba a műveket. Az
általános benyomások mellett
azonban a néző többet is kap-
hat. Az orvostudományi szak-
könyvek bizonyára felkeltik a
szakember figyelmét, és nem
kevesebb lázba hozza a közgaz-
dasági iránt érdeklődőt a lengyel
könyvkiadásnak e téren meg-
nyilvánuló sokoldalúsága. Os-
kar Lange világhírű művei
látán szinte önkéntlenül
adódik a kérdés: miért adón-
sunk e téren a magyar könyv-
kiadás. Talán ugyanez a kér-
dés merül fel a látogatásban
akkor, amikor végignézi a len-
gyeiek számos kis enciklopé-
diáját. Kezdkönyvek ezek, ke-
cses és praktikus alakban, s
pótolják a mindennapi hasz-
nálatban a mammut lexikonok-
kat.

A könyvkiadás szakembe-
reinek is mond tehát a kiállít-
ás valamit, s el lehet gondol-
kodni azon is, hogy lengyel ba-
rátaink nem egyesítik Varsó-
ba a könyvkiadók összességét,
Krakó, Katowice, Poznań,
Lódz, Lublin, Gdynia mind ön-
álló kiadókkal büszkélkedhet,
s a kiállítás annak is bizonyítja,
hogy a lengyel vidék könyv-
kiadói nem maradnak szégyen-
ben fővárosi társaikkal szem-
ben.

B. E.

KUTATÓK az ember egészségéért

Feltételezünk szerint értekes cikksorozat indítunk újára mai számunkkal, s a folytatásokat is vasárnapi kulturális mellékletünkben közöljük. Szociográfikus egészségügyi kutatások eredményeiről számolunk be, lényegében a Debreceni Orvostudományi Egyetem Egészségügyi Szervezési Intézetének tudományos munkatársainak munkájáról. Az első részletek Józsaáról számolnak be. Irta dr. Gyarmati János és dr. Márton Mihály. Mint az olvasó majd tapasztalja, a helyes kép és eredmény érdekében a szerzők nem szorítottak csupán az egészségügyi állapotok vizsgálatára, hanem körülmények feltárását is fontosnak tartották.

A sok falu közül talán halálabb alanyt is választhatunk volna, mint Józsa község, amely sajátos helyzetű: fogva egyes vonatkozásokban eltér a legtöbb magyar falutól, de ennek a falunak a múltjáról olyan irodalmi források áll rendelkezésünkre, amelyek fontosságát bázisát jelenti egész munkánkban. Másrészt a különbözők nem olyan nagyok, hogy lényegében nem tűkrözhessen a józsi helyzetképet az általános állapotot.

Az 1938/39 oktatási évben egyetemünk egyik negyedéves hallgatója, Sz. igen alapos és részletes munkát írt Józsa-ról. Adatait vetjük össze az újakkal.

Józsa Hajdú-Biharban, a debreceni járásban, Debrecen-től kilenc kilométer távolságban északra terül el. A község Alsó- és Felső-Józsa-t foglalja magába. A két község-rész között országút, vasút és egy kis patak, a Tócsa húzódik. E patakocskát a lakosság folyóként tiszteli, mert a régi hagyomány szerint bő víze valamikor malom kerekét forgatta. A község 8-8,5 km hosszú, szélessége csak néhány méter. Ennek magyarázata az, hogy a községet kialakulása idején és még utána hosszú ideig nagybirtok vette körül, és ez csak a Kelet-Nyugat irányban fekvő szűk belterületen való terjeszkedést tette lehetővé.

A község története

A megye fiatalabb községei közé tartozik. Onánlóva 1876-ban vált. Az ezt megelőző időkben helyén Szentgyörgyfalva állott. Ez volt a törzsfalu, amely a XVI. században pusztult el, és a nevét ma már csak a Szentgyörgy nevű vasúti megálló és szőrványtelepülés őrzi. A mai Józsa kezdetben Józsa-szentgyörgyi Kertek-nek nevezték. Itt terültek el a Szentgyörgyfalvához tartozó szőlőskertek, amelyek a Szentgyörgyfalva negyed részét birtokló Józsa Miklós tulajdonát képezték, és ahol mind több szegény sorsú, többnyire napszámból élő család telepedett le állandó jelleggel. 1848 után közigazgatásilag Debrecenhez tartozott, bár területét csak 1876-ban csatolták Hajdú megyéhez Szabolcs megyétől.

1876-ban önálló közigazgatási egységgé vált Alsó- és Felső-Józsa néven. A két ikerközség területén ezután egymásra épültek a kis nádfedeles, többnyire egyszoba konyhas házikók, amelyeknek egy része ma is megalálható.

1884-ben megépült a debrecen-tiszalóki vasútvonal, de Józsa csak 1912-ben kap vasúti megállót.

1930-ban a két községet Józsa néven nagyközséggé egyesítik, villanyvilágítást kap, és gyógyszerár létesül. Az első magánorvos 1927-ben települ a községben, majd 1932-ben községi orvost kap a falu. 1936-ban malom, 1939-ben mozi kezd el működni.

A község területe a századok folyamán hol egyik, hol másik nagybirtokosé volt. Utolsó földesurai Harstein Nándor és Halbroch Lászlóné voltak.

A vidék ősidőktől fogva lakott terület. Erre mutatnak az 1858-ban itt fellelt „hajdú-böszörményi bronz kincsek”, amelyek jelenleg a Nemzeti

Múzeum, a debreceni Déri Múzeum és Debreceni Református Kollégium őrzi.

Az egykor virágzó Szentgyörgyfalva a török időkben elpusztult, s helyén alakult ki lassan a mai Józsa. Az első telepek főleg debreceniek, később azonban egyre többen távolabbi vidékekről is ide vándorolnak. 1891-ben, 1894-ben, és 1896-ban szinte egy időben 3 templom is épült a község területén. 1880-85-ben épült az első iskola, amely 1930-ig szolgált oktatás céljára, az első világháború után mind Felső- mind Alsó-Józsa-t további iskolák létesültek. (L. Iskolaügy). 1944-ben Debrecen felszabadításáért véres csatát vív a szovjet hadsereg, míg végre Debrecenrel majdnem egy időben, 1944. október 22-én Józsa is felszabadul. Új élet, szabad élet kezdődik... s a község vezetését a község dolgozóit képviselő nemzeti bizottság veszi át.

Még 1945 tavaszán a kommuniszták vezetésével megalakult a földosztó bizottság, s haladéktalanul hozzálat a nagybirtokok felszámolásához, hogy végre Józsa is azé legyen a föld, aki megműveli, a dolgozó népé.

A háború után az élet lassan visszatér medrébe. A Nyugatra távozó tanító helyét az iskolai katedrán átmenetileg négy középiskolát végzett fiatal foglalta el. A romok eltakarításánál s az újjáépítésnél a falu dolgozóinak oldalán ott találjuk a debreceni gázcipő- és cipőgyár falujáró kommunisztáit is. A gyors újjáépítést sóha nem látott fejlődés követi: bővítik a villanyhálózatot, aminek eredményeként 1954-ben 9, 1958-ban pedig további két utcában gvullad ki a villanyfény. 1954-ben Alsó-Józsa-n négytantermes, 1958-59-ben Felső-Józsa-n kéttantermes modern iskola épült. 1954-ben és 1958-ban összesen nyolc utcán

Házhely céljára kapott Szántóterületet kapott Szántóterületet kapott Szántóterületet kapott

300-800 □-t	137 család
1/2 - 2 kh-t	339 család
2,1 - 3,5 kh-t	43 család
3,5 kh-n felül	2 család

A kiosztott föld itt kevés volt, s a földreform nem járt a községben a parasztság olyan jellegű átrétegződésével, mint általában országpszerte. A földreform csak a törpebirtokok számát növelte meg számottevően, lényegében változatlanul hagyta a középparasztságot amúgy is igen szűk rétegét. Ennek következtében Józsa községben vizsgálataink idején, azaz a földreform után is csak 60 középparaszt család volt, akik 588 kat. hold földön dolgoztak.

Gyökeresen új helyzet alakult ki Józsa-n a foglalkozási viszonyokban is. Sz. adatai szerint 1937-ben a lakosságnak 90 százaléka volt földműves, napszámos, 5 százaléka kiskereskedő és kispáros (17 fűszeres, 14 italmérő, 4 hentes és mészáros, egy pék és 20 egyéb kispáros), akiknek — mint Sz. írja — nagy része ipariból nem tud megélni és munkahiány esetében ezek is mennek a szomszédos nagybirtokra mezőgazdasági munkára. Városban — annak ellenére, hogy erre a közeli Debrecen szinte predestinálta volna a földből megélni nem tudó lakosságot — csak nagyon kevesen dolgoztak, s ezek többsége is alkalmi munkás és néhány háztartási alkalmazott volt. Sokan, többnyire családostul távol nagybirtokra — Szerencs, Tiszacsege, Dunántúl — aratódtak el cukorrépaszedő, szőlő- és szőlőmunkásnak. 1938-ban tömegesen jelentkeztek Németországban végződött mezőgazdasági munkára. A napszámos munkabére ugyanis igen alacsony volt: férfiak nyáron napkeltétől napnyugtáig végzett munkáért 1,80 pengő, nők ugyanezért a munkáért 1,30 pengő napszámot kaptak a nagybirtokon. Akinek kevés földje és egy sovány tehénkéje volt, a tejterméket naponta

hasított kőből és betonból járda készült, 1953-ban az állam és lakosság közös erőfeszítése révén a népművelés kapott méltó hajlékot, művelődési otthon a községben.

E néhány adat természetesen csak jelzi a fejlődés egy-egy határkövét, de nem adja az egésznek hű képét. Nem is volt az a történelmi rész célja, hiszen ezt nem is érzelmetlenségi idejének felsorolása, ehhez meg kell nézni közelebbről a birtokviszonyok, lakásviszonyok, a kulturális élet, iskolai- és egészségügyi helyzet gyökeres átalakulását, s éppen ez a munkánk célja.

Birtok- és foglalkozási viszonyok

A község rendkívül kevés művelhető területének, 2631 kat. holdnak döntő többségét, 1662 kat. holdat (az összterület 63 százalékát) néhány nagybirtokos család (Harstein, Halbroch) tartotta kezében, s a paraszti lakosságnak csupán ennek maradvéká, 969 kat. hold (az összes terület 37 százaléka) jutott, annak ellenére, hogy a lakosság (Sz. adatai) 90 százaléka vallotta magát földművesnek. Többségük azonban nem a maga, hanem az urak földjét művelte. A lakosságnak csak 1 százaléka rendelkezett 1-5 kat. hold saját földdel. További 74 százaléka „földbirtokát” a ház körüli kiskert képezte, s még így is a lakosság 25 százaléka teljesen nincstelen volt. Ennek az igazságtalan állapotnak tett pontot a végére visszavonhatatlannal az 1945 tavaszán végrehajtott földreform, amelynek során a dolgozó lakosság kiosztották a földbirtokosok által bitorolt s a dolgozók által művelt földet.

gyalogszerrel hordta a debreceni piacra, lovaival pedig alkalmi fuvarozást végzett. A felszabadulás után kialakult az ún. „kétlakású”. A földosztás ugyanis sok nincstelen juttatott földhöz, de egyrészt ennek területe nem tette lehetővé, hogy kizárólag ebből éljen meg, másrészt az egyre izmosodó ipar és közlekedés, valamint a sóha nem látott mérvű építkezések lehetővé tették a debreceni üzemekben való elhelyezkedést is. Így kizárólag földműveléssel a lakosságnak csak 15 százaléka foglalkozik, a többi — nem számítva a községben levő 18 kispárost és kiskereskedőt — keveske földje mellett gyári és építőipari munkásként vagy egyéb területen elhelyezett, vagy most sincs földje és kizárólag bérből él. Ez a folyamat tükröződik a társadalmi biztonság alakulásában amely

1938-ban 250 főre
1950-ban 3660 főre
1960-ban 4380 főre terjedt ki

A munkanélküliség — ami Sz. dolgozata szerint — az 1930-as években itt is egyik legnehezebb probléma volt, évek óta ismeretlen fogalom Józsa-n. A fizetések a betöltött állás szerint változnak, leginkább 900-1400 forint között ingadoznak (de ettől lefelé és felfelé is vannak eltérések) s a nagy azoknak a családoknak a száma, ahol 2-3 vagy még több kereső családtag is van. A 100 keresőt jutó eltartottak száma az 1930. évi 145-tel szemben 1960-ban alig haladja meg a 100-at. (Nem egészen pontos számítás szerint 107.)

E dolgozat adatainak összegyűjtésekor Józsa község újabb jelentős lépésre határozta el magát. Az eddig kispárcellákon gazdálkodó földművelésű lakosság a közös gaz-

L RÉGI ÉS ÚJ ADATOK JÓZSÁRÓL

dalkodás útjára lépett, Józsa termelőszövetkezeti község lett, aminek jótékony hatását a falu lakossága életszínvonalának és kulturális helyzetének további javulására 15-20 év múltán valaki minden bizonynyal ismét leméri.

Hetvégi RÖVID sorok

Az úbszólót talpnyalás esetéről hallottam. Az utcai mérleg előtt állt meg a kövér feles és a sorány beosztott. A kövér már-már fellepett a mérlegre, amikor a sovány előzékenyen eléllt: „Megen-gedi osztályvezető elvtárs, hogy ön helyett én méretkezem meg?”

A szülők és a csemete az utcán sétálnak. A fiúcska megkérde egy nagy épület előtt: „Mondd, apa, mi ez?” Válvonogatas: „nem tudom.” Aztán jön egy másik épület: „és ez?” — „Nem tudom.” Sok más után egy szobor. A gyerekek fardhatatlan: „Mi ez apám?”

Még melótt az aya megvonná a vállát, az anya haragosan morog a gyereke: „Hagyd már béken apádat!” Mire nagy jöndulattal az apa: „Ne bánisd a gyereket fiam, hiszen így tanul.”

Sokszor elvetünk jól bevált, régi módszereket, csak azért, hogy valami újat találhasunk ki. Ugy viselkedünk, mint az egyzszeri kertész, aki soványka facsemetét ültet el a kertben, aztán kivágja körülötte az egészséges, sűrű, felöltött fákat és így kiált fel: „Most már elég napfényt kap a facs-ka!”

S. L.

TILLESS BÉLA: NŐ GALAMBBAL

ROZSA ANDRÁS:

SALAK FERKÓ

Csak így ismerték az egész telepen. Salak Ferkó. Hogy apja, anyja ki volt, vagy volt-e egyáltalán, azt nem lehetett tudni. A kicsinyek, akik naphosszat lógtak a nyakában, még azt is elhíhték, a Bűdös tört partján találták az öreg bodzabokorban. Nyaranta aludni is ott aludt, csak télen húzódtott be Sinek úrnak, a telepi boltosnak rozzant istállójába. Sinek úr ezt nem is bánta, mert ezért a szerény hajlékért Salak Ferkó átvette a tüzelés összes gondját, már ami a favágást, a tüzelő felhordását, a hamu kiszedését, a tüzgyújtást illeti. Ezért olyan kor a felesége egy darab szakonát is adott Ferkonak.

Ebben az időben egyébként másnak sem nagyon jutott jutó eltartottak száma az 1930. évi 145-tel szemben 1960-ban alig haladja meg a 100-at. (Nem egészen pontos számítás szerint 107.)

E dolgozat adatainak összegyűjtésekor Józsa község újabb jelentős lépésre határozta el magát. Az eddig kispárcellákon gazdálkodó földművelésű lakosság a közös gaz-

ment el a telep széli kúthoz, a kút körül tövő dagadt pocsonyában egyre többit nézegette szomorú metszésű szeméit.

Salak Ferkó áll hát a kútnál. Rosszul nyírt, borzas haját visszafújja a szél. Külön-külön ágakodnak az egyenlőtlen hajszálak. Nedves kezével meg egyszer végigsimítja arcát, majd újra előrehajol. Lassan, óvatosan. Kicsit olyan mozdulattal, ahogy circuszban látta az igazgatótól, amint a község felé hajlongott.

Egészen elmerült szeméinek nézésében, amikor hátulról valaki megbotkta ujjával. Anynyira elmerült saját maga nézésében, hogy nem is hallotta meg a közeledő lépéseket. Jjeden egyszemredett fel, s zavartan pillantotta meg a vékonyan kacagó, fogait villogtató lányt, Kunos Marcát.

— Csak nem legénynek érzed magad Ferkó? — hahótá-zott tele szájjal a lány, s egyik kezével megigazította nyakában a könnyű sálát, míg a másikban néhány szál búzavirág és egy pipacs szerénykedett,

Kunos Marcáról mindenki tudta a telepen, hogy szögalmi ment fel Pestre, s a háziúr addig macerálta a tizenegy évős leánykát, míg a szerelője lett. Ugy kellett továbbállnia, hogy ez asszony meg a bérét em adta ki. Ez az így folytatódott vagy háromszor-négyszer, mert Kunos Marcsa szép lány volt. Bőre mint a tej, orcáján róza halvány pírja, szeméi a felhőtlen ég színet viseltek, já-rása könnyű volt, alakja karcsú, s tizenegy éves korá elenére szép, telt melleskái voltak.

Aztán Marcát már nem alkalmazta senki. Kis szobája volt egy vakolatját hullató bakcskaszárnyában. Krajcáros gavallérok jöttek hozzá, néha egy-egy diák, egy-egy testevény őr ember, akiknek finom cigarettafüstje két napig is ott lengedezett Marcsa szobájában, mert Marcsa nagyon szerette a finom cigaretták füstjét.

Ostromkor végül mindenki elmaradt, s Marcsa visszaköltözött a telepre, anyjához, akit megengesztelt egy vállra terit-

A könyvelés maguk sorsa — elbeszélő költemény története egyes részét ism — ban, de tudtuk a rendkívül igényes munkát mindig újabb fejezetek lírai krónikáját, 1956-os első kiadás verskebe öntötte resztjét. Az Egy ilyenformán csak lyamatok, rendkívül munkája után ges formát, ha gesnek tekinthet utóbbi kiadás (Ahogy Tvardov-jük, ebben nem tosak.)

A rendkívül p kritikai élet k gadia a Moszkvái napvilágot látó. Az elbeszélő kölkán a kor legje legjobban sikerült zé sorolták, s je — nem érdemtele hov, Simonov, E igazító' jelentős vel mérték öss lanatnyi eim mindig van ne mégse hisszük, h csodálat szavait másiatni, hiszen lentős, irói száns konszenzus, műve mei szemponiból tisztá alkotással melynek méltán helyét a további netét meghatározó rek között.

Fentebb azt írtó költemény". D meghatározás ne pontos. Az Egy éppoly tartalmaz irodalomban ann zetes puskin, poéma elmet, m zatos és érdekes bensőséges lírai a minden változó reagáló publiciszt jegyeit. De nem megújulásról van dovszkij a leg elemek szintézisét ti meg, hogy mnd deli a tartalomnak nivalónak, az alap latnak, mely az — úgy érezzük kompozíciós elvne

Mi teszi emléke sői élményé Tvar kotását? Aligha t azt írjuk: az öszl Egyre messzebb kfor (pontosabban e élete elvencedik rok közül egy tar rajzolódik elénk: aki kíméletlen sa sal idézi meg az e Teheti, hiszen tu

hető szépen himzet lyemkendővel.

— Csak nem legzed magad? — kér Marcsa, s a kezéb raggal kicsit me az ostobán rácsó gényt.

— Mert ha igen zasonod kell, Ferkó ttt rá a lány, s rit tovább ment az melynek a vége m rosi úba torkollik. A találkozás óta tud egyébre gon Marcára. Ha szer körüli ólakidő Stranek úrhoz is, h borotválja meg ren lábán legjobb ruhá, mindennap, és inka sem vállat semere ja, hogy Marcsa is van a telepen.

Az ilyen telepeke radnak soká titko mek. Itt mindenki denkiről, minden é nek, mint ahogy az kinek mi van a szeg kamrájába. Így ke srácok Ferkó ugra tizenhat évesek, m sebbje még odavan vagy halótként a Met a tizenhat év nek legényzámba.

— Te Ferkó! Há Kunos Marcával? komoly képpel Van harsány róhej kísérlan hangsúlyval ki dást,

z aya megvonná...
„Hagyd már be-
Nire nagy jöndu-
„Ne bántsd a gyen-
zen így tanul.”

etünk jól bevált,
ket, csak azért,
tjat találhasunk
cedünk, mint az
sz, aki sovány-
ültet el a kerit-
vágya körülötte
súdar, felöltö-
ált fel: „Most
ényt kap a jács-

S. L.

TVARDOVSKIJ:

EGYRE MESSZEBB

(Európa Könyvkiadó, Bp. 1962)

A könyveknek megvan a maguk sorsa — Tvardovszkij elbeszélő költeményének is külön története van. A mű egyes részeit ismertük korábban, de tudtuk azt is, hogy a rendkívül igényes alkotómunka mindig újabb és újabb fejezetekkel bővítette lírai krónikáját, s még az 1956-os első kiadás után is versekbe öntötte újabb impresszióit. Az *Egyre messzebb* ilyenformán csak tíz év folyamatos, rendkívül gondos munkája után kapott végleges formát, ha ugyan véglegesnek tekinthetjük a legutóbbi kiadások szövegét. (Ahogy Tvardovszkij ismerjük, ebben nem lehetünk biztosak.)

A rendkívül pezsgő szovjet kritikai élet kedvezően fogadta a Moszkvában 1960-ban napvilágot látott alkotást. Az elbeszélő költeményt sokan a kor legjelentősebb és legjobban sikerült művei közé sorolták, s jelentőségében — nem érdemtelenül — Solohov, Szimonov, Erenburg „elgazdító” jelentőségű kötetivel mérték össze. A pillanatnyi elragadtatásban mindig van némi túlzás, megse hisszük, hogy az első csodálat szavait meg kellene másítani, hiszen valóban jelentős, írói szándékában rokonszenves, művészi és eszmei szempontból kristálytiszta alkotással van dolgunk, melynek méltán jelölték ki helyét a további fejlődés menetét meghatározó nagy sikerek között.

Fentebb azt írtuk: „elbeszélő költemény”. De a műfaji meghatározás nem egészen pontos. Az *Egyre messzebb* éppúgy tartalmazza az orosz irodalomban annyira jellegzetes puskini, nyekraszovi poéma elemeit, mint a változatos és érdekes útnapló, a bensőséges lírai önvallomás, a minden változásra frissen reagáló publicisztika sajátos jegyeit. De nemcsak formai megújulásról van szó: Tvardovszkij a legkülönfélébb elemek szintézisét úgy teremti meg, hogy mindezt alárendeli a tartalomnak, a mondánivalónak, az alapvető gondolatnak, mely az író számára — úgy érezzük — minden kompozícióis elvénél fontosabb.

Mi teszi emlékezetes olvasói élménnyé Tvardovszkij alkotását? Aligha tévedünk, ha azt írjuk: az őszintesége. Az *Egyre messzebb* lapjain egy kor (pontosabban egy évtized) élete elevenedik meg s a sorok közül egy tanú portréja rajzolódik elénk: egy tanúé, aki kíméletlen szókimondással idézi meg az eseményeket. Teheti, hiszen tudja, mi a

célja, s bátran vállalja a küzdelmet; „...ne félszívvel éljen az ember, átutazóként, gúnyolódón, félrehozódva, hüvösen, de forrje fel kezét, vacogjon, s izzadjon meg keservesen.”

Az *Egyre messzebb* látzólag utóélményeket gyűjt csokorba, de az utazás valójában csak ürügy arra, hogy a költő gondolatait, érzéseit, vágyait megénekelje. S mivel Tvardovszkij „a mindenséggel mérte magát”, népe, sőt a világ sorsáról is van mondanivalója. Az igaz hazafi, aki mindenféle hamis alpátosz nélkül szól Sziibéria fényéről, Moszkva szépségéről, a hatalmas ország ezer csodájáról, jól látja az árnyékos oldalát is, s tudja, hogy vannak sebek, melyek még mindig fájnak. Az *Igy volt c.* fejezet a közelemlő valóságának ellentmondásaira irányítja a figyelmet, de Tvardovszkij itt sem túloz, nincs szándékában

olcsó sikereket aratni. Vállalja ezt a kort, mert tudja, hogy „e múlt nem lehet idegen”, s a Hazában akkor is keményléptű hétköznapok meneteit, mikor Sztálin egyaránt forgatta a jogtalanság és igazság kétélű fegyverét.

Külön kellene szólnunk Tvardovszkij művének stílusáról, népszerűségéről. A költő szabad szárnnyalást ad a gondolatoknak, melyek — hiszen álomról és valóságról, egyszerűségről és fényességéről szólnak — talán csapongóak, de mindig elérnek az olvasó szívéhez, mert a lényeges ragadók meg, s frázisok nélkül, agitatív erővel bírnak. (Míndebben része van Váci Mihálynak aki ezzel a kötetel máris legjelentősebb fordítóink sorába lépett. Az eredeti mű minden szépsége megmaradt az átültetésben; a hangulat, az érzések sokszínűsége sem veszett el. Először József

GEORGES BRAQUE, A KUBIZMUS ATYJA

Hozzászólás dr. Tóth Ervin cikkéhez

A Napló 1963. január 6-i számában Georges Braque, a kubizmus atyja címmel rövid ismertetés jelent meg. A napilapokban rendszerint szűkebb körű érdeklődésre szánt cikkeket szoktak megjelentetni. Braque már a nagy tömegek érdeklődésére is számot tartott, úgy véltem, hogy számomra már kevés az, amit Braque-ról hivatásomból ki-folyólag tudok. Elhatároztam, hogy tudásomat gyarapítani fogom ezen a téren. Elindultam hát forrásmunkák után a könyvesboltokba. Eredménytelenül. Az egyik boltban azt mondták, hogy Tóth Ervin is hiába kereste, mivel ő a cikket megírta. Egy kimerítő Braque-monográfia nekem is jól jött volna. Ennek hiányában ugyan nem tudtam megnyugtatni felvilágosítást adni egy művészettudó ismerősömnek egy Braque-képpel kapcsolatban. Az illető elemelt egy 1959-ben és egy 1981-ben kiadott *Művészettörténet a gimnáziumok IV. humán osztálya számára* című tankönyvet. Mind a kettő ott volt kinyitva, ahol Braque Csendélet c. képének a reproduk-

ciója van. Az egyik könyvben a kép a másikban levőhöz viszonyítva fejelevel lefelé van. Ismerősöm nem tudta eldönteni, hogy melyik állott a feje tetejére. En sem tudtam. Mág sem tudom. A cikk azt mondja, hogy Braque művészele nem szakad el az élet realizmusától, és ez teszi művészetét időtlenné. A művészet iránt érdeklődő újságolvasó viszont joggal úgy láthatja, hogy igényesebbek vagyunk az élet realitásának látható művészi kifejezése tekintetében. A napilapokban egészen másfajta cikkeket jelennek meg mostanában. Csak néhányra emlékeztek: Hruscov, a moszkvai művészek két kiállításán (Népszabadság, 1962. december 23.), Leonid Iljicsov beszéde a szovjet irodalmárook és művészek tanácskozásán (Népszabadság, 1962. december 23.).

Az említett cikkekből idézek néhány mondatot. „Ha a művet csak alkotója érti meg és a nép számára érthetetlen, akkor azt nem lehet valódi művészetnek tekinteni. A sztálini idők egyoldalúságát egy másfajta egyoldalúság-

gal, a naturalizmus jellektelenségét a formalizmus élettelenségével akarták helyettesíteni. A mai „moderneknak” nincs tömegbázisuk. A szepet meg kell őrizni, mérce gyanánt kell alkalmazni, még akkor is, ha „ősdi”. Egyszerűen csak azért, mert a szék nem új fogalom, forduljunk el tőle, és ne tekintjük a fejlődés kiindulópontjának? ... ecsetjeik vagy veszőik alól marcona hősök kerülnek ki, akikből hiányzik minden szépség, a szónak nemcsak fizikai, de lelki értelmében is, hogy elkerüljenek egy szélsőséget, egy másikba botlanak.”

Érdemes elgondolkodni Kállai Gyula elvtársnak a pártkongresszuson elhangzott szavain is: „...népünk érdekében szolgálata megköveteli, hogy a műveknek szocialista tartalma és a tömegek számára elfogadható kifejezési formája legyen.”

Képzőművészeti munkacsoportunk legközelebbi összejövetelén ezeket a kérdéseket fogjuk megvitatni. A budapesti művészek már régóta vitatkoznak ezekről a dolgokról.

Végül megemlítem, hogy van a Szépművészeti Múzeumban egy *Munkácsy külföldi kortársai* című kiállítás. Akik ezt a címet adták a kiállításnak, valószínűleg úgy gondolják, Munkácsy korszakalkotó művész. Az én véleményem is az egy korserűbb és célravezetőbb Munkácsyval és ránk hagyott nagy örökségével foglalkozni, mint Barque életének korszakait vagy a kubizmus válfajait elemezni. Munkácsy talán kevésbé szakadt el az élet realitásától. És ez nem utolsó szempont.

Ugy értem, hogy Tóth Ervin cikkét vitaindítónak szánja. Hiszen az általam említett eseményeket ugyanúgy ismeri, mint én. Valószínűleg a művészekről várja, hogy nyilatkozzanak.

Az egyik irányba nyilatkoztam. E fórumon is vitatkozunk, mert a viták elősegítetik az egységes szocialista művészetpolitikai szemlélet kialakítását.

Rímóczi József,
a Debreceni
Tanítóképző Akadémia
tanára

A LEGMAGASABB FESZÜLTSÉGEN

Spirituálék
Döngő ritmusok

Hozzátok fordulok
Segítsetek

Hogy hangot adjak
Hogy hangot se adjak

S mégis megértésnek
Gábor Zoltán

Szendrei József: NAGYSZÜLEIM

Szendrei András

Valaha nekem két szép nagyapám volt: egyik sántított — másik megőrült. Még most is szép asszony: — fénykép a falon! Csókját megkaptam az édesanyamtól.

Mert különös volt az ő öröksége. Valamit nem tudott elfeledni. Ha emlékezett — leült a kisszékre és a feje elkezdett remegni.

Kurta, hóhéhr haja is reszkedett, és ordításra tárgult a szája. O jaj! Tizenkilencre emlékezett — O volt a zászlóalj komiszárja.

És egy este az emlékek megölték. Lázadó vére agyára ömlött. Nagyanyám mellé mélyen elföldeltek; dobtunk rá sok szép barna göröngyöt.

Bistyák Bertalan

Másik nagyapám nyolcvanhárom évig vonszolta magas, mázsányi testét. Lassan haladt a hosszú úton végig, és sohasem szerette az estét.

A reggelt szerette és a lovakat. És szerette mind a húsz unokát. O hányszor álltunk előtte sorfalat, hogy gyigyonyörködhessen magát.

De elment ő is — és ki sem vallattam. Most késő már — ma hiába hívom. Ha sirjánál ülök — hallgat alattam. Pedig minden versemben beleírom.

Kiss Lidia, Szendrei Andrásné

Az egyik nagyapámra nem emlékszem. Azt mondják: vérében úszott a méreg. Egy kis seb nyílt a szája szögletében; reggel kacagott — s meghalt, mire déli lett.

Memento

Most itt ülök és elgondolkodom.
Fáj, hogy nincsen már élő nagyszülőm.
S míg elmerengek gyermekkoromon,
nekeem is múlik, érik az időm.

Ez a nagymamám nagyon fiatalon búcsúzott el az örült nagyapámtól. Még most is szép asszony: — fénykép a falon! Csókját megkaptam az édesanyamtól.

Dudás Eszter, Bistyák Bertalané

A másik nagymamám sokszor jöltartott. Szívesen sohasem adott emni. Kilencvenegy évig mindig matatott. Télen halt — s alig tudtuk eltemetni.

Most halt meg — két éve múlt februárban. Olyan volt, mint a kigyók szakácsnéja. Helye nem maradt üresen a házban. Rondább volt, mint egy varangyosbóka.

En szerettem. Talán: egyedül csak én. Hadd szóljak róla néhány kurta szót. Mert töprengék ma is fura jellemén s legjobban azon: fuikar miért volt?

Szegényen éltek sánta nagyapámmal. Házuk volt csak, egy szétér meg egy ló. Perlekedtek e vén bolond világgal s a kenyérükre nem jutott csak só.

Nagyapám mindig nyugodtan sántikált. Türelmesen tudott nyomorogni. De nagyanyám fújt, szaladt és kiabált, hogy még szeretne meggazdagodni!

Naiv volt szegény az utolsó percig. Halála előtt a közjegyzőt hívta. Volt két ruhája — s hogy kié legyen az egyik? — mielőtt meghal — legyen leírva.

S meghalt. Egy este elaludt a széken. A vendégeket alá volt írva. Az emberek otthon azt mondják nekem: sánta nagyapám magához hívta.

hető szépen hímzett fekete selyemkendővel.

— Csak nem legénynek érzed magad? — kérdezte ismét Marcsa, s a kezében levő virággal kicsit megelyintette az ostobán rácsodálkozó legényt.

— Mert ha igen, akkor házasodnod kell, Ferkó! — nevetett rá a lány, s ringó járással tovább ment az ösvényen, melynek a vége messze a városi útra torkollik.

A találgatás óta Ferkó nem tud egybre gondolni, csak Marcsára. Ha szeret ejtheti, körülfutott álálkodik. Elment Stranek úrhoz is, hogy nyírja, borotválja meg rendesen, általában legjobb ruháját veszi fel mindennap, és inkább murkát sem vállal semerre, ha tudja, hogy Marcsa ismét otthon van a telepen.

Az ilyen telepeken nem maradtak soká tiúk az érzelmek. Itt mindenki tud mindenkiről, minden érzést ismernek, mint ahogy azt is tudják, kinek mi van a szegényes éléskamrájába. Így kezdtek el a srákok Ferkó ugratását is. A tizenhat évesek, mert az idősebbje meg odavan katonának vagy halottként a föld alatt. Most a tizenhat évesek mennek legényzámába.

— Te Ferkó! Hátál-e már Kunos Marcsával? — kérdi komoly képpel Varga Pityu, s harsány röhej kíséri az ártatlan hangszílyal kifejtett kérdést.

Ferkó megbocsátó mosollyal áll a röhögés tűzvészében, s nem válaszol. Arra gondol, hogyan hálhatna ő, Salak Ferkó egy olyan tündérről, aki nek olyan kék szeme van és olyan fehér bőre. Akinek mindig illatos a teste, mint a virág, s akit még régebben olyan finom gavallérokkal látott egyszer a városban.

— Nem lehet azzal — gondolkodik inkább hangosan, mintsem válaszol a kérdésre. — Finom urakkal jár az, asszony leszápelle, urak asszonya.

— Jó hogy mondod, Ferkó! — vihog rá Strasser Jancsi — épp ma akartam vele urast játszani a malomdomb tövében. Meg is kerestem.

A fiú nem akarja feigogni Jancsi szavainak értelmét. Most is csak a lányra gondol, aki az angyalok mértékével mérhető, s akit őrá minden, de mindent megtenne.

Hátat fordít a vihogo legényeknek, elballag az ösvény mellé, leül egy kőre. Várja Marcsát. Reggel itt rent el a városba, most este itt kell visszajönnie. Azt sem nagyon veszi észre, hogy a telep kunyhói közül füstcsik kanyarodik az égen, s ez a füstcsik egyre kövőbb és sötétebb, szinte megül az apró házakat.

— Tűz van! — sikt egy vékony asszonyhang, majd zivalyágás tölti be a teret. Vedreikkel loholnak, nyikorogtatják az öreg kutat. Erre Ferkó is talpra szokken. Rohan, to-

lakszik az első sorba, vedret ragad, vizet önt, csakányt vadag, ajtót döngöt, egyszóval mindent megtesz, amit tüznél kell, dolgozik három helyett, de segítségképp javarészt csak asszonyok vannak, sívítőző, remegő asszonyok. A tűz meg már vörhenyes sárkányfejeket növesztett sárgacspikes nagy nyelvekkel, s egyre újabb és újabb tetőket nyaldos végig.

Már ott tart Kunos Marcsák kis házánál. Ferkó körül szakad a verejték, egyedül szeme villan ki a korom és az izzadásgöngy. Megállásnyi, percnyi ideje sincsen.

— Csak Marcsák házát ne bántsa a tűz!

A tömeg egyre nő, a segítség nem. Gyerekek toporognak láb alatt, asszonyok visítanak, vitatják, miből lehetett a tűz, van aki pólyás kicsinyét is idehozza, most itt szoptat a tűzvézés partján, alig hat lépésre a lángoktól.

Végre tűzoltók érkeznek a városból. Dobogó autóval jöttek. Rövid, csattanó rendelkezések, de mégis valami céltudatosság, valami értelem ebben a zavart, nagy káoszban. Valami emberi elrendezés.

— Itt már oltani bajosan lehet embereket, inkább előzzük — adja a parancsot egy nagy bajuszt ember, s a tűzoltók szétrajzanak, locsolják a hosszú gumislagajkkal a környéket, s a víz piszkosszürke gözt gomolyít az égen.

— Az én házamat is oltás,

az én házamat is! — sikt egy eszelős asszonyi hang. — Mindem benne van, mindenem benne van! Jaj, mit mond az uram, hogyha hazajön. Ott ég az ünneplője... Hát segítése nem értik!

Eltszigalják onnan. A tűzzel ott már nem lehet szembe szállni. A telep egy része maga a lobogó lángtenger, de tovább nem terjed, mintha sikerült volna gátat vetni a telhetetlen tűznek.

Anélkül, hogy Ferkónak mondták volna valaki, ő is a bajuszos parancsnoksága alá helyezte magát, s most, hogy a megelőzés sikerült, pillanatnyi nyugalma támad. Kiegyenesedik, felnéz az égre, s egy icpicit talán el is mosolyodik. Mint a munkát végző emberek, amikor percnyi pihenőhöz jutnak. Kezefejevel megtörli izzadt homlokát, kiköpő szája-ból a füsttűz nyálát. Ekkor látja, hogy éppen Kunos Marcsák háza előtt áll. A lángok a tetőt falják.

Éles vizsugár léptei hátrább. Egy tűzoltó irányította a slagot a házra, hátha menthető, de néhány pillanat múlva már az egész lángokban áll.

— A kendőm! A szép selyem kendőm!

Salak Ferkó nehezen eszmél. Lassan, óvatosan fordul hátra.

— Nem Kunos Marcsa hangja ez?

És látja, ott a lány, a tömeg peremén, hátul. Arca piros a hőszégből, könyökkel csinálja

utat, közben sipítózva kiabál: — A kendőm, a ruhám, a szép selyem kendőm!

Ferkó mellett ott a vödör. Benne a hús, a nyugtató víz! Hirtelen belenyomja fejét a vödörbe, majd magára fröcsögtet egy keveset, s mielőtt bárki útját állhatná, ugrik be a tűzbe, a lángok alá ott, ahol Kunos Marcsák kis háza áll.

Annyit még hall, hogy a bajuszos utána ordít:

— Állj meg hé! Hová szaladsz, az anyád szentségét!

De ő csak a házat látja, a feketésre pácolódott rozoga ajtó, mely egyetlen erős rántásra enged a fiúnak. A konyhába jut, a füsttel, fojtó gázzal tell konyhába. Ott van balra a szoba ajtaja nyitva. Csak homályosan lehet látni, mert szürke a füst és fekete, és ki-tölti a kis szobácskát földtől a plafonig.

A szoba küszöbén egy villanásra megtántorodik. Lálegényi kellene! Torkát, sznyet megmarja a füst. Kis tiszta, friss levegő kellene! De csak a gáz van, a füst, a hőség. Kővet is megolvasztó hőség. A szekrényig csak botorkálni tud. Egyszerre ért hozzá a tűzzel.

Feltépi az ajtót, a szekrény is olyan öreg és kopott, mint az egész ház, mint minden, itt, ezen a keserves, város szé-lij telepen.

Feltépi a szekrényajtót, s ott legfelül, Kunos Marcsa kedves

selyemkendője. Kebelebe gyömöszöli, lépne vissza, de mindennit tűz, a szeme előtt is tűz, körök, táncoló pokol szikrák, tántorgó, fényes karkák... aztán semmi, csak valami puha, lélegzetelállító sötét...

A nap éppen a szemébe tűz. Moccantáná arébb a fejét, de egész testébe égő fájdalom nyilall. Csak homályosan lát maga körül mindent.

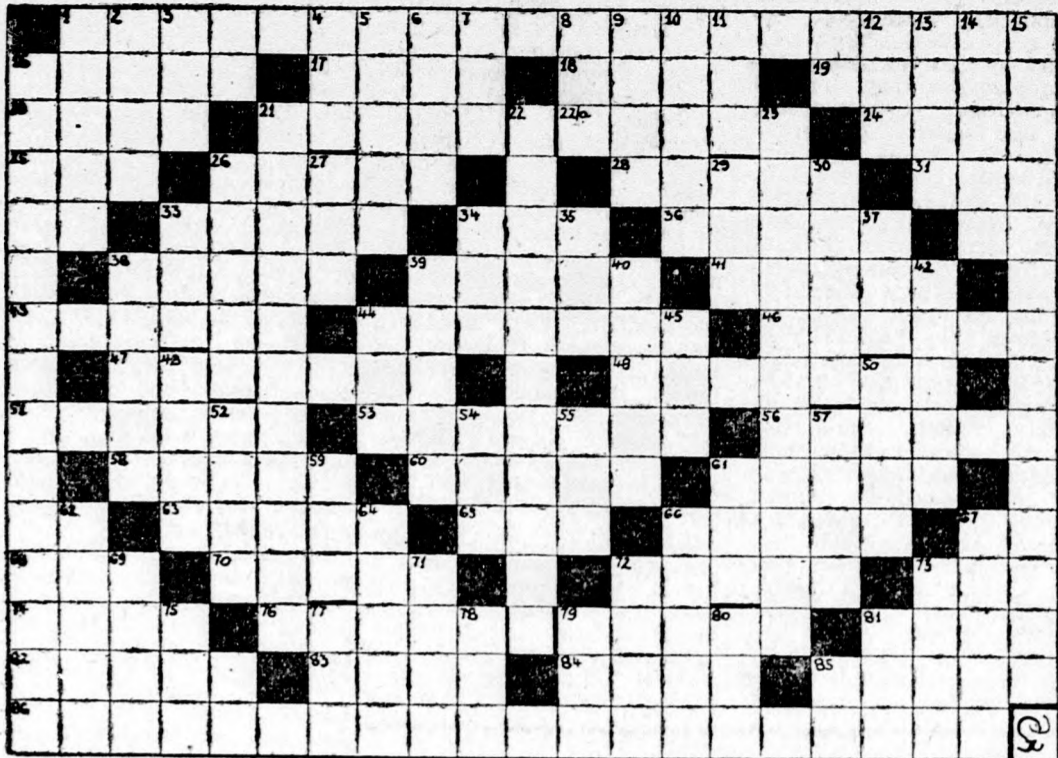
— Mi is történt, hogyan is volt?

Mégis sikerül felemelni fejét. Tiszta tavaszi délután van, a levegőben kis füstszag, egyébként minden tiszta, nyugodt, szép. Az egész olyan, mintha tűz sem lett volna; vagy csak álmodta az egészét?

Az útszök közt emberek turkálnak. Pernye száll olykor az ég felé. És az ösvényen, a város felé két ember lépked. Egy fiú és egy lány. Varga Pityu és Kunos Marcsa. A kanyarnál megállnak. Csokolónak. Salak Ferkó szólni akar: Marcsa, a kendődt... de csak visszahanyatlik a földre, s már semmit nem lát a tavaszi világlóból.

KERESZTREJT VÉNY

AZ OPERÁK KÖNYVÉBŐL

VIZSZINTES

Kétfutások abcéje rendben: AK, SS, BI, OI.

1. Két ismert magyar opera. 16. Állati testrészt. 17. Enyv — németül. 18. A Duna mellékfolyója. 19. Közlekedési szerv. 20. Görögkeleti szentkép. 21. Elnáspálgó. 22. A. Eneket. 24. Angol megszólítás. 25. Gáncsolásban van. 26. Pályók mellett van (ék. hiba). 28. Vajon lekötöztette? 31. R. K. L. 33. Nagybacsi — németül. 34. Össze-vissza ver. 36. Akkor, aztán franciául. 38. Poylamagy. 39. A törökvilágban a nem muzulmánok neve. 41. Idegen összetételben köztölt, köcsönöst jelent. 43. Előidézel. 44. Féldrága-

kő. 46. Építőanyag. 47. Kelvirág. 49. Portál. 51. Kertelés nélkül. 53. Egy-két puszti. 56. Becézett női név. 58. Műveletlen földterület. 60. Tomoren. 61. Vakkar. 63. Ezt mond a pap mise végén. 65. Fizikai erő egysége. 66. Egtáj. 68. S0 latinul. 70. Férfinév. 72. Elköt. 73. Így kezdődik Nurmí személyneve. 74. A folytonosság hiány — ekezetihákkal. 76. Francia festőművész. 79. Flúcska neve. 81. Ház körüli rész. 82. Eltérte két agyagember. 83. Közlekedési terület. 84. Utemhangszer. 85. Edesség. 86. Puccini három világhírű operája (az egyik zárt kockában kétjegyű betű).

FÜGGŐLEGES

Kétfutások abcéje rendben: AV, KK, ME, TO.

1. Katonák régen. 2. Gábor. 3. Idegen tagadás. 4. Nyugró helyzetben van. 5. Tanít, oktat. 6. It — németül. 7. Megkevert rum. 8. Y. I. D. 9. A keleti fejedelm. 10. Szép száí legény. 11. Szellemi munkás. 12. Ragadozó madár. 13. Etelkészítéshez szükséges. 14. Pajkos gyermek. 15. Verdi két híres operája. 16. Mozart vígoperája. (Az egyik zárt kockába két betű írjunk). 21. Híres magyar zeneszerző. 22. Muszorgszkij operája. 23. Olasz operaszerző. 25. Fürtény. 27. Városrész — gyakran parkosított. 29. V. L. I. 30. Ar fejezi ki (ék. hiba). 33. O. E. Z. 34. E. Y. R. 35. Utea — franciául. 37. Az egyik tagadoszó. 38. Filmforgalmi vállalat (—). 39. Alaváló. 40. Közeli hozátartozó. 42. Tlyen vasúti jegy is van. 44. Félig koppan. 45. Lyuk tájszóval. 48. Abba az irányba. 50. Mezőgazdasági munkát végez. 52. Tárgykör. 54. Vékony fahenger. 55. Francisco. 57. Vagyódik. 59. Jelt ad. 61. K. E. O. 62. Utakeresztjeződés. 64. Szerkezeti elem. 66. Beteg birka jelzője lehet. 67. Megálló a budapest-záhonyi vonalon. Családnév is. 69. Halálra sebez. 71. Lyuk — németül. 72. Kivégéz. 73. Időegység. 75. Nem egészen seper? 77. O. U. B. 78. T. A. E. 79. F. B. E. 80. Kézimunkázik. 81. Him állat.

DISZNÓLÉSEK IDEJÉN

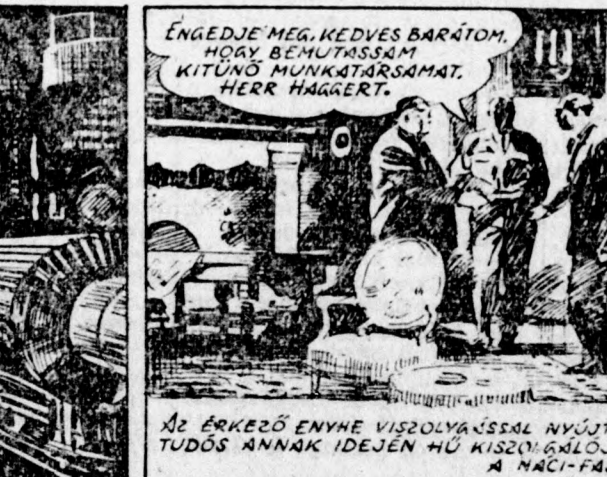
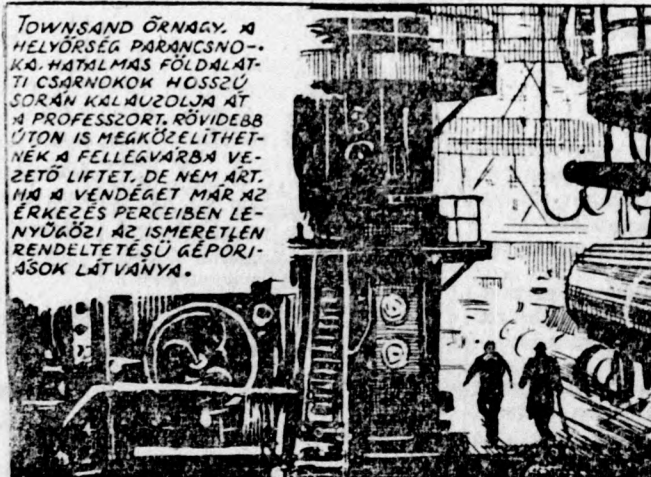
— Az utavias már a tízedik instruktor, aki ma kiszállt hozzánk!

(Endrédi István rajza)

Q TÖRÖK VÁRKASTÉLY

Valentyin Ivanov tudomán yos-fantasztikus regénye nyomán írta Cs. Horváth Ilbör.

(3) Előzmények: A Szovjetunióban jelentős kísérletet hajtottak végre. Az „energit” beváltja a hozzá fűtött reményeket. Filantok előtt megsemmisít egy nagy kiterjedésű víz alatti hegynyelotot, utat nyitva a meleg óceáni áramlatnak. A tengeri közlekedés előtt kitűrel egy eddig hozzáhatatlan hatalmas vízterület.

A RAJNAPARTI VÁRKASTÉLY ÉS EGÉSZ KÖRNYÉKE — ZÁRT TERÜLET, RÉGEN S0 LEGÉNYEK ÖRZÉKÉ. MA A TENGERTŐL NAGYHATÁLOM HADEREJEINEK EGY KÖLÖNLEGES OSZTÁGA TARTJA TÁVOL TŐLE A KIVÁNCSISKODÓKAT.

A HÍRNEVES ANGOL ATOMTUDÓS KOCSJA ELŐT AZONBAN MEGNYILIK A HEVY BELSEJÉBE VEZETŐ NEMEZ ACÉLKAPU.

S0 MATHUR FORRINGTON AMERIKAI KOLLEGIJÁNAK MÉR NIVASÁRA JÖT IDE...

TOWNSAND ÖRNAGY, A HELYRÉSÉG PARANCSONNA, HATMÁS FÖLDALÁTI CSARNOKOK HOSSZÚ SORÁH KAL AUZOLÓN ÁT PROFESSZORT RÖVIDEBB ÚTON IS MEGKÖZELÍTHETNÉK A FELLEGVÁRBA VEZETŐ LIFET, DE NEM ÁRT. HA A VENDÉGET MÁR AZ ÉRKEZÉS PERCEIBEN LE- NYÚGÓRI AZ ISMERETLEN REVDLETETES GÉPŐR- ÁSOK LÁTVÁNYA.

ÉNGEDJE MEG, KEDVES BARÁTOM, HOGY BEHUTASSAM KITŰNŐ MUNKATÁRSAMAT, HERR HÁGGERT.

MINEK KÖSZÖNHETEM A KITŰNŐTŐ MEGHÍVÁST URAMÉ

AZ ÉRKEZŐ ENYHE VISZOLYÁSSAL NYÚJT KEZET, A NEMET TUDÓS ANNAK IDEJÉN H0 KISZÓRÁLOJA VOLT A NÁCI-FASIZMUSNAK.

FORRINGTON MÉR AZNAP ESTE FELE- LETET KAP A KÉRDÉSRE. ÉS A VÁLÁS2 UYÁNCÁK MEGDÖBENTII...

Első közszereplésünk

A szatíra szerzője, Art Buchwald, a világhírű amerikai humorista, írási a New York Herald Tribune-ban jelennek meg. Mindig élesen, senkit nem kímélve eszpeket meg az amerikai politikát, közélet terdeléit, s a humor eszközeivel enged ogyar bepillantást az Egyesült Államok társadalmi és politikai kulisszatitkai mögé.

A múlt héten zajlott le első washingtoni közszereplésünk. A Nemzeti Múzeumban tartották a „Mona Lisa” feketenyakkendős, hosszú estélyiruhás bemutatóját, és feleségünk akkor sem lehetett volna izgatottabb, ha Hyannis Portba hívják meg víziszini John Glennel.

Amikor megérkezett a meghívó, hinni sem akart a szemnek.

„Uj ruhát kell csináltatnom”, — így nóm.

„Csak költsézz, költsézz, — kiáltottuk diadalakacajjal füszerezte szavainkat. — Nem mindennap

történik ilyesmi az emberrel”.

„Es új cipőre, kesztyűre lesz szükségem, s meg kell csináltatnom a hajamat, és manikűröztetnem is kell. Azt sem tudom, hol áll a fejem, és minhez fogjak először”.

„Arra nagyon vigyázz, hogy ne legyen csinosabb, mint Jackie, — intettük. — Azt hiszem, okosan tenném, ha új szmokingot vásárolnék. Valószínűleg sokszor meghívják még a Fehér Hába — ez most csak a kezdet. Egyébként is tudod, úgy van, ha egyszer rávezettek a listára, egyhamar aligha kerülhetek le róla”.

„Fel kell hívnom anyámat — mondotta nóm izgatottan — s Pat hugomat, Joanie hugomat és a harmadikat, Sue-t is”.

„Telefonálj csak, telefonálj! Mj másra való az interurban”.

Két hétig másról sem esett szó közöttünk. Megszólít-e majd bennünket az elnök? Felkér-e bennünket Malraux, hogy szóljunk néhány szót a Mona Lisáról? Johnson alelnök ragaszkodik-e majd ahhoz, hogy bemutatson a feleségemnek?

Feleségünk előlvast minden elérhető protokoll kézikönyvet.

„Egyik sem említi, mit kell tenni festmények leleplezésekor” — panaszkolta.

„Légy egészen természetes — tanácsol-

tuk. — Kennedyék nem nagy súlyt helyeznek a protokollra”.

S végre elérkezt a várva várt nap. Feleségünk ötszáz dollárt költött a ruhájára, harmincat a fodrászra, százat egyéb apróságokra. Persze aligha költöhetett volna kevesebbet erre a fontos társadalmi eseményre. Egyik barátunk kölcsönadta a Rolls Royce-át, hogy stílusosan érkezünk. Új szmokingunk megfelelt a legújabb divat követelményeinek.

A Nemzeti Múzeum kapujában tengerészek álltak diszorsorfalat. Így is készültük! Erősen megszorítottuk feleségünk kezét, majd beléptünk a múzeumba, s Pat hugomat, Joanie hugomat és a harmadikat, Sue-t is”.

„Telefonálj csak, telefonálj! Mj másra való az interurban”.

Két hétig másról sem esett szó közöttünk. Megszólít-e majd bennünket az elnök? Felkér-e bennünket Malraux, hogy szóljunk néhány szót a Mona Lisáról? Johnson alelnök ragaszkodik-e majd ahhoz, hogy bemutatson a feleségemnek?

Feleségünk előlvast minden elérhető protokoll kézikönyvet.

„Egyik sem említi, mit kell tenni festmények leleplezésekor” — panaszkolta.

„Légy egészen természetes — tanácsol-

ról is erősen nyomtak bennünket. Ujabb félóra. Semmi sem történt.

A hangszórón bizonytalan zörejeket és gyér tapsot hallottunk. A lámpák fénye erősen vakított. Ujabb félóra telt el. Semmi mozgás. Majd agyonnyomtuk egymást. Ujabb zörejek, újabb, taps, azután hirtelen mindenki megfordult.

„No, megvolt” — mondotta valaki.

„Mi volt meg? — kérdeztük. — Vége az egésznek”.

„Mi történt?” — kérdeztük.

„Hogy az ördögbe tudnánk?”

„Es most mit csinálunk?”

„Hazamegyünk”, — „Es az elnök?”

„O is hazament”, — „De hiszen még a Mona Lisát sem láttuk”.

„Megnézheti holnap reggel a televízióban 8.30-kor”.

Feleségünknek majd megszakaát a szíve, és visszavonult a mosdóba zokogni.

Egy öreg, tapasztalt washingtoni befentes igyekezett megvigasztalni szegényt: „Nyugodj meg, órágam, — mondotta a hölgy — majd elefelejt! Az első közszereplés mindig a legnehezebb. Idővel megszokod. De milyen csinos a ruhád!”

Erre feleségünk még hangosabb zokogásba tört ki.

(Fordította: Margittai Alice)

Országos jelmenyezés első toltak szomb konferenciát. Orvostudomány topéd kliniká az egyetem é jobb ortopéd cipógyártás és szakemberei v. A kerekasztal célja az volt, megbeszéljük, cipógyártásban tetni a gazdas divatszempontot ügyü kö nemcsak akkor deformálódtott cipőt kell ké már a kisgyer jétől kezdve, dályozzák, ele későbbi panasz. Dr. Krom egyetemi tanár adást az ember ról, felejtésé Papp Károly mertette az ipari szervek sénék jelentős geit. A részt v saját tapasztal mondották el, kezmenyei va megfelelő cipő gyermekeknél, egyarant. Dr. berettyóújfalui

külföld

A sportszerohajának teszt IBUSZ, amikor ben lehetőséget hogy a külföld zendő leg nemzetközi tanui legyenek tal, menetren nittal vagy utaznak a világ bajnokságok s érdeklődők az zésével. Első ilyen r meny áprilisba nisz világba. Prágában. A tí vételi díja 2400 kilenc napra sz ára is benne v. Az asztaliter nokságra hatn szerveznek. Er díja 1450 forint vonatot indítan. Május 27 és 3

REJ

(16.) ÖTÖDIK Hajnalban szá emelkedett a lev Moszkva környé ről. Két utast vi. Az egyik Ribin, másik pedig a b rimov ornyag. Amikor Aszke végezte a közép nem volt tizenhé bi utiát már jõe még elég határo ki egyetemre m mérnök lesz. vabb tökéletesít met nyelvben. an Kora óta tanulm. S váratlanul, o lat jött az életé kapott a katonai ságtól. A jelzett ment. Egy alez Aszker ma is em hulámos hajára, jesen ellentétes masas, erősen homlokára. Kide a'ezred-s nem a ranesnokság, har biztonsági szerve volt. Ahánlatot t helyv kérje felv különleges rend lába. Meghökker

Az egészséges cipőviseletről tanácskoztak

az ortopéd klinika kerekasztal értekezletén

Országos jelentőségű kezdeményezés első lépéseként tartották szombaton kerekasztal konferenciát a Debreceni Orvostudományi Egyetem ortopéd klinikáján. Résztvevői az egyetem és a megye legjobb ortopéd szakorvosai, a cipőgyártás és kereskedelem szakemberei voltak.

A kerekasztal konferencia célja az volt, hogy közösen megbeszéljék, hogyan lehet a cipőgyártásban összeegyeztetni a gazdasági, gyártási és divatszempontokat az egészségügyi követelményeivel, nemcsak akkor, amikor a már deformálódott lábra ortopéd cipőt kell készíteni, hanem már a kisgyermek első cipőjéről kezdve, hogy megakadályozzák, elejét vegyék a későbbi panaszoknak.

Dr. Krompecher István egyetemi tanár tartott előadást az emberi láb fejlődéséről, felépítéséről, majd **Dr. Papp Károly** professzor ismertette az egészségügyi és ipari szervek együttműködésének jelentőségét, lehetőségeit. A részt vevő főorvosok saját tapasztalataik alapján mondták el, milyen követelményei vannak a nem megfelelő cipők viselésének gyermekeknek, felnőtteknek egyaránt. **Dr. Makó István**, a berettyóújfalui kórház főor-

vosa elmondotta, hogy különösen sok ilyen panaszt hallott mezőgazdasági dolgozóktól.

Pinczés János, a Debreceni Városi Tanács Ruháipari Válgazdaság halastói üzemegységének, hogy újabb gátszakadás következett be. A gyökérszerű részben levő 8-as számú tónak az országút felőli részén szivárogni kezdett a hó alatt a töltést megbontó víz. Azonnal hozzálátott, hogy megakadályozza a gátszakadás továbbterjedését. A rendkívül hideg miatt jelenleg nem lehet szó földtömítéstől, mert a föld nagy rétegben átfagyott. Nehezíti a munkát a rossz időjárás is. Éjjel-nappali munkával hárítják az akadályt a gyökérszerű halastónál. A veszély ugyanis nagy. Nem arról van szó,

mint általában, hogy a víz utat talál más területekre. Jelenleg a pusztán levő halastavakban nyolcvan centiméternyi a töltés, s ebből mintegy 40 centiméter a jégkéreg. Ha a jégkéreg alól kifolyik a víz, a rendkívül nehéz jégtáblák betörednek, és a tavakban levő halállományt agyonnyomják.

Ilyen téli gátszakadás nagyon ritka a Hortobágyon. Elsősorban annak a következménye, hogy a felfagyott, megrepesztett töltéseken a jégkéreg alatt a víz alattomosan mossa a partot, s egy-egy szorra csak megnyílik. A szivárgást ugyanis nem lehet észrevenni a behavazott pusztán. Az idén már három helyen volt gátszakadás, a fenyvesföldi és gyökérszerű töltéseknél. Valamennyinél nádtömítés közé istállótrágyát sürítették, s föld helyett ez állja útját a víznek. Természetesen ezek csak ideiglenes megoldások. Mielőtt az idő megengedi, s földtömítést alkalmazhatnának, kijavítják a gátszakadásokat.

Gátszakadás a Hortobágyon

Szombaton délelőtt jelentették a Hortobágyi Állami Gazdaság halastói üzemegységének, hogy újabb gátszakadás következett be. A gyökérszerű részben levő 8-as számú tónak az országút felőli részén szivárogni kezdett a hó alatt a töltést megbontó víz. Azonnal hozzálátott, hogy megakadályozza a gátszakadás továbbterjedését. A rendkívül hideg miatt jelenleg nem lehet szó földtömítéstől, mert a föld nagy rétegben átfagyott. Nehezíti a munkát a rossz időjárás is. Éjjel-nappali munkával hárítják az akadályt a gyökérszerű halastónál. A veszély ugyanis nagy. Nem arról van szó,

mint általában, hogy a víz utat talál más területekre. Jelenleg a pusztán levő halastavakban nyolcvan centiméternyi a töltés, s ebből mintegy 40 centiméter a jégkéreg. Ha a jégkéreg alól kifolyik a víz, a rendkívül nehéz jégtáblák betörednek, és a tavakban levő halállományt agyonnyomják.

IBUSZ-utak külföldi sporteseményekre

A sportszerető közönség óhajának tesz eleget az IBUSZ, amikor ebben az évben lehetőséget teremt arra, hogy a külföldön megrendezendő legjelentékenyebb nemzetközi sportesemények tanúi legyenek. Különvonalat, menetrendszerű vonattal, menetrendszerű vonattal vagy repülőgéppel utaznak a világ- és Európa-bajnokságok színhelyére az érdeklődők az IBUSZ szervezésével.

Első ilyen nagy sportesemény áprilisban az asztalitenisz világbajnokság lesz Prágában. A tíznapos út részvételi díja 2400 forint. Ebben kilenc napra szóló belépőjegy ára is benne van.

Az asztalitenisz világbajnokságra hatnapos utat is szerveznek. Ennek részvételi díja 1450 forint. Erre különvonalat indítanak. Május 27 és június 4 között

a moszkvai ökolívó Európa-bajnokságot izgulhatják végig a szurkolók. Az utazás menetrendszerű vonattal, halálközvetlen történik, részvételi díja 2055 forint.

A prágai Csehszlovákia-Magyarország labdarúgó-mérkőzés júniusban lesz, egyelőre még meghatározatlan időpontban. Az ötnapos utazás részvételi díja, egy napos Karlovy Vary-i kirándulással együtt 1200 forint.

A szeptember végén, Moszkvában megrendezendő szovjet-magyar labdarúgó-mérkőzés alkalmából két utat is szervez az IBUSZ. Szeptember 20-28 között menetrendszerű vonattal, halálközvetlen egy napos kijevi tartózkodással és szeptember 21-26 között repülőgéppel lehet eljutni a meccsre. Az előző részvételi díja 2055 forint, az utóbbi 2290 forint.

Alekszandr Naszibov:

(16.)

Fordította: Szathmári Gábor

ÖTÖDIK FEJEZET
Hajnálnal szállító repülőgépet emelkedett a levegőbe az egyik Moszkva környéki repülőtérrel. Ket utas vitt a fedélzetén. Az egyik Ribin ezredes volt, a másik pedig a beosztottja, Kerimov őrnagy.

Amikor Aszker Kerimov elvégezte a középiskolát, még nem volt tizenhét éves. További útját már jóelőre eldöntötte még elég határozottan: műszaki egyetemre megy, vegyész-mérnök lesz. Ezenkívül tovább tökéletesíti tudását a német nyelvben, amelyet gyerekkora óta tanulmányozott.

Nyomozó legyen? De hiszen semmit nem tud, ami ahhoz szükséges. Az alezredes elnevezte magát, s megmagyarázta, hogy állambiztonsági nyomozónak nem születnek az emberek, hanem azzá nevelik őket, hosszú és alapos felkészüléssel.

A legnagyobb csodálkozására Aszker észrevette, hogy az alezredes elég sokat tud róla: a nyelvek iránti rajongását, a a futballimádatát, sőt még az ejtőernyős ugrásáról is tudott, amely egy évvel ezelőtt volt. „A legfontosabb azonban az — mondta az alezredes — hogy komoly, becsületes vagy és jól tanultál. — Itt egy kis szünetet tartott. — Hiszen apád egyike volt azoknak, akik létrehozták a szovjet hatalmat a Kaukázusban. Ki más védje ezt a hatalmat, ha nem az ő fia.”

Vége aztán teljesült a kérésével. A hadsereg felderítő és kémelhárító egységénél teljesített szolgálatot.

Aszker most ismét Moszkvában dolgozott. Ribin ezredes és ő Bakuba repült, hogy helyszínen tisztázzanak néhány kérdést Otto Lissnek a német titkosszolgálat archívanyagait őrző rejtekhelyről tett vallomásaival kapcsolatban.

Válaszol AZ ILLETÉKES

TELEVIZIO

A Hajdu-Bihari Napló november 11-i számában megjelent *Egy tv-tulajdonos panasza* című írással, illetve Benedek Antal debreceni előfizető panaszával kapcsolatban a KPM Posta-vezérgazdasági a következő felvilágosítást adta:

A kékesi adó antennáján fellépő korróziós elváltozások miatt vált az antenna javítása szükségessé. A teljes antennaszervezetnek korrózióálló antennára való kicserélését az év közepéig fokozatosan elvégzik. A munkálatok folyamán esetleg előfordul hibaként az előfizetők szíves elnézését kérjük.

Gyenes József ügyosztályvezető

TETŐK

Memorandum a tetőről címmel a Hajdu-Bihari Naplóban 1962. december 21-én megjelent írásra a DK a következőket válaszolta:

A Cegléd utca 3. szám alatti házat az utca rendezése és a ház állapota miatt részben lebontják. Az érintett lakókat november elején költöztették ki, s vállalatunk műszaki részlege azonnali hozzájárulást az épület lebontásához. A bontási munkát a háznak a cikkben panna-szolt részében gátolta a posta légvezetékartó oszlopa, úgy hogy Tasnádi Albert bérleti kérelmét műszaki okokból le kellett bontani, és csak a tartószerelés után lehet visszazépteni.

A Batthyány utca 8. számú ház tetőzetének javítását vállalatunk 1962. november hó-

Edward Statkiewitz hegedűestje

Csütörtökön ismét hegedűestet hallottunk. Statkiewitz lengyel hegedűművész bemutatkozó koncertet adott a zeneművészeti szakiskola nagyszalonnában a 26-iki budapesti hangverseny előtt. (A budapesti híradás tévesen varsói hangversenyről beszélt, de ő jelenleg a poznańi zenekonzervatórium tanára.)

A két hegedűest egymást követő napon valósággal versenyserűséget kölcsönzött a két produkciónak, s összehasonlításra bőséges alkalmul szolgált. Mind a szovjet Statkiewitz érett, „befutott” művész, azonban nem hallgatatlantok el, hogy Gutnyikov igényesebb műsorral lépte meg hallgatóságát. Intonációja, jobb- és balkezstechnikája mindkettőnek egyaránt kiváló s teljesen megbízható. Míg Gutnyikov előadás tárgyalásos, belőle epikus nyugalom árad, Statkiewitz lobogó temperamentuma még Corelli és Mozart klasszikus műveiben is romantikus vonásokkal gazdagodott. Ha Gutnyikovnak sikerült a lélek mélyebb húrjaira rezonálni, ez talán a kitűnő leningrádi iskola javára billenti a mérleget, továbbá a tiszta csengésű Amati hangszerének is betudható, viszont a lengyel hegedűművész Bergonzi-hegedűjének középső húrjai fátyolozottabban szóltak.

Statkiewitz a művészképzőt 1945-ben végezte, azonban a német megszállás miatt tanulmányainak utolsó évét nem Lengyelországban, hanem Velencében, majd Angliában töltötte. A külföldi módszer érezhető nyomot hagyott a játék fakturáján. Műsorát Corelli La Follia-jával kezdte. Ennek az ősi spanyol népdalnak variációját jól esdülte fel. Műsorának első felét zárta C. Franck Cézár közműve szonátájával, melyben zongorakísérelője, Katona Agnes a kísérőből előlépett egyenlő jogú partnerrel. Ebben a zongorista mint kamarazenesztől hangos szerepelt.

Szünet után a múlt század két kiváló lengyel hegedűművészenek, Lipinskinék és Wieniawskinak capricciót hallhattuk kifogástalan technikai felkészültséggel. A kitűnően sikerült nehéz futamoknál azonban elmaradhattak volna az arckifejezési elváltozások. Mozart Rondóját követte a Faust-fantázia a ma már ritkán hallható Wieniawski-féle átiratban. Erőteljes tónusa, szédelétes balkezstechnikája elkápráztatta szépszámú hallgatóságát. Műsorát megtoldotta két ráadásal is: Veracini Largójával s a nálunk egészen ismeretlen Andrzejewski Bureska című darabjával.

Dr. Deák Ignác, a Debreceni Postaigazgatóság vezetőjének forgalmi helyettese

Gondoljunk a lábtörésre!

Nem egyedül vagyok ezzel a panasszal, sőt még sokkal nagyobb lehet a panaszok azoknak, akik a jeles utakon esélyes súlyos sérüléseket szenvedtek. En szerencsésen megúsztam néhány elcsúszással, de ez sem kellemes. Különösen, ha az ember tudja, hogy ezt is csak néhány ember gondatlanosságának, kényelmességének köszönheti. A háztulajdonosok és házfelügyelők úgy látszik, nem nagyon törődnek ezzel, hogy embertársaik testi épsége forog veszélyben, de akkor jó lenne, ha még nagyobb gondot fordítanának az ellenőrzésre, és szükség esetén meg is büntetnék azokat, akik nem szorítkoznak a homokot vagy a szalmát a hozzájuk tartozó járdáik.

Kényszerzene

Debrecenben a Varga utca lakóinak tetszik, nem tetszik a téli napokon több órán keresztül tánczenét kell hallgatniuk. A Dózsa tégyályn ugyanolyan erősen bömböl a hangszóró, hogy hiába zárják be a házak ablakát, mindenhova behallatszik.

erősített keskeny alumíniumpadon ült. — Szundítsunk egyet, őrnagy, — mondta Ribin ezredes, s azzal a gép falához vidámság csillogott (Ribin a kocsiszín első számú tréfacsinálójának és elcelődőjének tartották, most komolyaknak, szigorúaknak látszottak, megrendültség és néma kérdés tükröződött bennük. Az ajkát úgy összeszorította, hogy szinte elfehéredett. Nyakában, vállában, karjában felszabadulatlan energia feszült. — Izzulsz? — kérdezte a titkár.

Ribin nem tudta türtőztetni magát: — Mondd meg hát! Ne győztörj! — Jól van, no, — mondta kimérten a titkár. — Azt hiszem; bizonyosan felveszünk. — Akkor itt van, — Ribin a belső zsebébe nyúlt, s még egy papírt húzott elő onnan. — Mert én nemcsak a pártba akarok belépni. A párttagság a legfontosabb. De ez is... Ugyanolyan fontos!

Oreszt Ribin ebben a második nyilatkozatban arra kérte a pártszervezetet, hogy küldjék őt a GPU szerveibe dolgozni. Azért, hogy — amint ő kifejezte magát — „ne hagyjuk garázdálkodni a kontrákat, tapossuk el a férgeket, akik miatt elpusztult Lenin elvtárs, és akik rá akarják tenni a mocskos kezüket az egész szovjet hatalomra.”

Ez történt azon az emlékeztetés januári napon, Ribin ezredes azóta húsz esztendő óta az állambiztonsági szerveknél, s most a legjobb állambiztonsági tiszték között emlegetik a nevét.

Sonkoly István

Felújított gördülőcsapógyak

Gyártja: Maglódi Gépgyár és Öntöde. Maglódi Rendelhető és vásárolható kórlatlan mennyiségben budapesti csapógyüzletünkben V. Alkotmány u. 18. AZ ÚJ AR 50%-AERT

Forgatgúrs tengely közzürölését, henger közzürölését, mindennemű AUTO és MOTOR csapógyárat vállalom rövid határidővel, garanciával. Fémestezésgépet 1500 milliméteres leg több csúcstárolásúban bevezet vagy kicsi prizma padoval is lehet. Nagy lével talonok megformájú és terjedőre. Díszgép, Tolak F. a. 28. Tel-ko. 22-617. 09108

hogy nagyvá-
érkezett már-
k 20-án eleget
mert ezen a
Vales—Magyar-
és a Nemze-
Egyébent sok
mere közölhe-
DVSC tavaszi
ügő mérkőzé-
s a nagyerdei
sza le...

jól készül a
szí idényre. A
ó, a fagy sem
csapatot az
n. Sikeres le-
februári elő-
akkor nyugodt
az együttes a
s reméljük,
csapat őszi jó

ülepn Kornél

HÍREK

súlyemelő via-
k le márciusban
alkalommal is-
sportág kedvelői
Mivakét, a
n súlyemelői.

örző Azok a
fiatalok, akik
a jégkorongo-
delelőtt 10
borzón jelen-
szsa-jégpályán,
tító is hozhát-
fiatalok.

tek egy hat kilo-
szerű gyorsasá-
versenyépaia
szerint az idei
fokozás egy
nyan rendezé-
ilag egyik leg-

án a szorító-
elő február 6-i
gol Aldridge,
foglakozása,
kemény edz-
Európa-baj-
Aldridge feb-
eplé 27. szüle-
vetően azon-
ül. Bécsbe in-
tőba lépjen.

nyolc csatár
éve, hogy le-
szo nemzetek
gő-mérkőzési.
alközára Skó-
pata között ke-
visszapillan-
szerben ját-
sapatok. Az
asa ez volt:
fedezet és
ezzel szem-
2—2 fedezet
ddel játszott
0:0 volt.

dij... A nem-
oban megren-
futóverseny
Ameur 25
díjat kapott.
ébe tette, a
ályosnak vél-
125 dollárt

ekvezetők téli
dásokon vesz-
zelebb január
6 órákor a
emeleti nagy-
széjvetel, ami-
mos tart elő-
etők és partbí-
cimmiel.

gália 1:0.
zetek Kupá-
közösen Ró-
adik találko-
0-ra győzte
mben Portu-
A győztes
Diev révén
ria ezzel a
jobb 16 csa-

es labdarúgót
Zakopané-
teket végeztek
ost már Győr-
szület. Szusza
ásával.

ta Seray 3:1
játzott
darúgó mér-

ng-válogatott
győzte le a
ik svéd vá-
oban 3:1-re
válogatottja

A NAPLÓ rejtvénypályázata

V. forduló MELYIK AZ A SZÓ?

Ezen a héten bűjcskát ját-
szunk. Az ötödik forduló fel-
adata az, hogy a múlt heti Nap-
ló-számokban található cik-
kek címeinek kezdőbetűiből
egy szót kell összeállítani. Ter-
mészetesen nem valamennyi
cikk címéről van szó, csak
néhányról. Melyik cikkekről és
melyik címekről? Nos, kedves
olvasó megkönnyítjük a dol-
gát. A szóbanforgó cikkekből
egy bekezdés kezdő mondatát
idezzük. Ezen a nyomon el lehet
indulni. Az idézet alapján meg
kell keresni a cikket, meg kell
nézni a címét, és feljegyezni a
cím kezdőbetűjét. Hat betűt
feljegyez, hozzátesz még egy
„g”-t, és a szó összeállítható.
Hogy még könnyebb legyen a
dolog, eláruljuk, hogy a szó
válasz a következő kérdésre:
„Mit várunk most nagyon?”
Ime az idézetek:
1. Hangsúlyozta Egri Gyula,
hogy ebben az évben az átala-
kulás minden szinten megörö-
sít, s ennek során az is első-
rendű teendő, hogy a szövetsé-
gekben is mindegyik érde-
vényre jusson a kollektív ve-
zetés, emelkedjék a vezetés
színpontja és az egyes bizottsá-
gokban fóruma legyen a
vitának.”
2. „A fogadáson Barta Ká-
roly köszöntette a vendégeket
majd a megjelentek baráti be-
szelgetést folytattak a két mér-
irodalmi helyzetéről, problé-
máiról.”
3. „Igen csak halványan és
dadogva válaszolnak ezek a
költemények.”
4. „Egymás kölcsönös segíté-
sével, a minőség javításával, a
vállalások becsületes teljesíté-
sével harcolunk a megtisztelő
címet.”
5. „A mi tudományos oktató-
sunk el sem képzelhető az
élettel való szoros kapcsolat
nélkül.”
6. „A hideg ellenére forró
volt a fogadtatás.”
A megfejtéseket kérjük pén-
tekig, február 1-ig beküldeni.

Apróhirdetések

Vegyés

Eladó egy pár sí-
le, egy cseh sport-
focsi. Bajcsy-Zs. u.
3. sz. 1.

Bukósrékamie zöld
huzattal eladó. Vig-
kedvű M. u. 41.

170 kg sertés fele
kíhastva eladó. Da-
rabos u. 33.

Konyhaszekrény és
kombinátsekény el-
adó. Ujházi Ede u.
A-lepcső, II. em. 2/A.
Rendőség mellett.

Skoda Octavia Super
kifogastalan ál-
lapotban eladó. Hal-
dubosörvény. Pető-
fi u. 21.

Miképeresi út 32.
számú ház beköltöz-
hető lakással, 600
négyzetméteres kerttel
eladó. Erdőközdni Mi-
képeresi út 30. szám
alatti.

150 kg-os hizott
sertés eladó. Monos-
torpályi út 36.

Tertia lemezjárt-
gós rádió prima
állapotban eladó.
Nyil utca 41.

Bukósrékamie bordó
huzattal eladó.
Kálvin tér 12., kárpi-
tos.

Wartburg gépkocsi
megkímélt állapot-
ban eladó. Nap utca
20.

Kombinátsekény,
diófurnos, teljesen
új és nagy rádió el-
adó. Attila tér 2.

Eladó 42-es új box-
szalma. Homok utca
63.

Egy jó állapotban
levő konyhabútor el-
adó. Szabadság út 91.,
sz. 2.

Eladó 125 köbcentis
Danuvia motor. Deb-
recen, Késes utca 31.
Pohl Sándor.

Felújított Opel
Olimpia sürgősen el-
adó. Kiskörös. Tele-
fon: 100.

Jó állapotban levő
hálo eladó. Széche-
nyi utca 31., 2. ajtó.

Világos hálo elfo-
gadható aron sür-
gősen eladó. Honvéd
u. 1., ajtó 10.

Fehér márványla-
pot veszek. Puskás
János, Marx Károly
u. 1.

Azonnali beköltö-
zéssel 2 szoba, össz-
kényes lakással
Dimitrov utca 33. szá-
mú ház eladó.

Eladó Tégelkerti,
Szepesi utca 32. szá-
mú ház, lakomercs,
azonnali beköltözhe-
tő.

Beköltözhető két-
szobás családi ház
telekkel eladó. Hossz-
szűpályiban, Vörös-
marty utca 2. szám
alatti „Állomási” közle-
csen. Erdőközdni le-
het délutánként és
vasárnap egész nap
Molnáréknál. Déry
József u. 8/A sz. alatt,
I. emeleten. Kossuth-
egyetem mellett.

Bélvárosi azonnali
beköltözhető 2 szo-
ba, konyha, speizos,
kertes hárszék eladó.
AIG használt sötét
hálo metracókkal el-
adó. Cserepes utca
14.

Beköltözhető kül-
önlakó házvezetői
kerttel eladó. Kossuth
utca 40. Erdőközdni
kereskedésnél, jobb-
ra.

Tanyán lakó 28 éves
elvárt diplomás ker-
teszmérnök, keresem
egyedülálló, szolid,
elvárt vagy övezgy-
asszony ismeretségi
házaosság céljából
28-35 évig. Csak
fényképes levelekre
válaszolok. „Alma-
virágzás” jellegre a
kiadóhivatkozva.

Szoba, konyha,
kamrás lakást albe-
letbe adok bútorral.
Nyugdíjas asszony-
nak. Erdőközdni Já-
rossi u. 11.

Vasolastine injek-
ciót veszek. Szabó,
Vörös Hárszék útja
43., III. lépcső, föld-
szint I.

Eladó egy szoba,
konyhás családi ház
283 négyzetméter telek-
kel. Solyom utcán,
az új bolt mellett.

Azonnali beköltö-
zéssel 2 szoba, össz-
kényes lakással
Dimitrov utca 33. szá-
mú ház eladó.

Eladó Tégelkerti,
Szepesi utca 32. szá-
mú ház, lakomercs,
azonnali beköltözhe-
tő.

Beköltözhető két-
szobás családi ház
telekkel eladó. Hossz-
szűpályiban, Vörös-
marty utca 2. szám
alatti „Állomási” közle-
csen. Erdőközdni le-
het délutánként és
vasárnap egész nap
Molnáréknál. Déry
József u. 8/A sz. alatt,
I. emeleten. Kossuth-
egyetem mellett.

Bélvárosi azonnali
beköltözhető 2 szo-
ba, konyha, speizos,
kertes hárszék eladó.
AIG használt sötét
hálo metracókkal el-
adó. Cserepes utca
14.

Beköltözhető kül-
önlakó házvezetői
kerttel eladó. Kossuth
utca 40. Erdőközdni
kereskedésnél, jobb-
ra.

Tanyán lakó 28 éves
elvárt diplomás ker-
teszmérnök, keresem
egyedülálló, szolid,
elvárt vagy övezgy-
asszony ismeretségi
házaosság céljából
28-35 évig. Csak
fényképes levelekre
válaszolok. „Alma-
virágzás” jellegre a
kiadóhivatkozva.

Szoba, konyha,
kamrás lakást albe-
letbe adok bútorral.
Nyugdíjas asszony-
nak. Erdőközdni Já-
rossi u. 11.

Vasolastine injek-
ciót veszek. Szabó,
Vörös Hárszék útja
43., III. lépcső, föld-
szint I.

Szoba, konyha,
kamrás lakást albe-
letbe adok bútorral.
Nyugdíjas asszony-
nak. Erdőközdni Já-
rossi u. 11.

Vasolastine injek-
ciót veszek. Szabó,
Vörös Hárszék útja
43., III. lépcső, föld-
szint I.

Szoba, konyha,
kamrás lakást albe-
letbe adok bútorral.
Nyugdíjas asszony-
nak. Erdőközdni Já-
rossi u. 11.

Vasolastine injek-
ciót veszek. Szabó,
Vörös Hárszék útja
43., III. lépcső, föld-
szint I.

Szoba, konyha,
kamrás lakást albe-
letbe adok bútorral.
Nyugdíjas asszony-
nak. Erdőközdni Já-
rossi u. 11.

Vasolastine injek-
ciót veszek. Szabó,
Vörös Hárszék útja
43., III. lépcső, föld-
szint I.

Javítóművek
RÁDIÓ
TELEVÍZIO
Gelka
ELEKTRO-SZERVELŐ
MOSÓGÉP
MAGNETOFON
Garanciában és garancia időn túli javítások az ország egész területén

A TISZAI VEGYI KOMBINÁT
tiszaszederkényi nitrogénműtrágyagyára üzemeltetéséhez legalább 3 éves gyakorlattal rendelkező
MŰVEZETŐKET és SZAKMUNKÁSOKAT
keres levegőszétválasztó készülékek, nagynyomású és nagy teljesítményű gázkompresszorok, szivattyúk, turbinák, nagy- és kisnyomású reaktorok, konvertok kezelésére és felügyeletére.
NITROGÉNIPARI GYAKORLATTAL RENDELKEZŐK ELŐNYBEN
Még kívánt képzés: lakatos, (géplakatos) és vegyipari szakmunkás; művezetőknel vegyipari művezetési tanfolyam, vagy technikai végzettség.
Jelentkezés: levélben vagy személyesen. Felvétel esetén útiköltséget térítünk.
Cím: TVK személyzeti és munkaügyi főosztálya, Tiszaszederkény, Központi Irodaház.

Horganyzott és fekete gépjárművek készítését
20-, 30-, 40- és 50-es lyukbősséggel a kívánt magassági méretre forvva 25 fm-es tekerésekben hivatalos áron, rövid határidővel vállalja a HBM Vegyipari Javító és Szolgáltató Vállalat. Központ: Debrecen, Vigkedvű utca 23.
Juhász u. 23. MH. 157

A Pálfi Mezőgazdasági Technikum pályázatát hirdeti okleveles
mezőgazdasági mérnökök részére
a géptani tanszékre
docensi állásra
Fizetés a 161/1962. M. K. 21/MM. utasítás szerint. Erdőközdni lehet az intézet igazgatóságánál. Debrecen, Pálfi u. 101. MH. 155

Előnyös feltételek mellett
már köthető
értékesítési szerződés
1963. évi termésű
napraforgóra
és sörárpára
A szerződést kötők részére kamatmentes előleget, illetve hitelt, valamint külön szerződéses felárat és takarmányjuttatást biztosítunk. Részletes felvilágosítást nyújtanak
A MALOMIPARI ÉS TERMÉNYFORGALMI VÁLLALAT
KIRENDeltségei és Raktárosai

Figyelem!
Tavaszi és nyári ruháját, balionját most adja be, 6 nap alatt elkészítik a
PATYOLAT
MH. 146

Dongó Szinpad bemutatja
„Éles anyanyelvünk”
c. műsorát január 27-én, vasárnap este 7 órákor az Ady Endre művelődési házban elővetelben válthatók de. 10-13 és du. 16-19 óráig

Biztosítjuk a jövődet!
Ha az Állatforgalmi Vállalattal köt állathizlalási szerződést!

ELŐNYÖS FELTÉTELEKKEL KÖTHET SZERZŐDÉST FÖLDMŰVESSZÖVETKEZETEKSEL
TOJÁSRA, CSIRKÉRE, HIZOTT LIBÁRA, HIZOTT KACSÁRA, PULYKÁRA
KEDVEZMÉNYEK:
TOJÁSRA ELSŐ FÉLÉVBEN DARABONKÉNT 8 DKG, MÁSODIK FÉLÉVBEN DARABONKÉNT 15 DKG, LIBA UTÁN DARABONKÉNT 10 KG, PULYKA UTÁN DARABONKÉNT 5 KG, TAKARMÁNYJUTTATÁS ÁLLAMI ÁRON A LIBA ÉS PULYKA ÁRA KG-KÉNT 2 FT-TAL MAGASABB, MINT 1962. ÉVBEN

TELEN IS ELVEZHETI KEDVENC NYARI GYÜMÖLCSÉTI IZÉT, ZAMATÁT MEGTALÁLJA a GYÜMÖLCSLEVEKBEIN!
Alma, birs, őszibarack, sárgabarack, meggylé között választhat
IGYON FOLYÉKONY GYÜMÖLCSÖTI

KÖSSÖN TOLLÉRTÉKESÍTÉSI SZERZŐDÉST LIBÁRA, KACSÁRA A FÖLDMŰVESSZÖVETKEZETNEL
KEDVEZMÉNYEK:
1. KÉSZPÉNZ ELŐLEG A NAPOS LIBA ÉS KACSA BESZERZÉSÉRE
2. MAGASABB ÁTVETELI ÁR

BORKABATJAT átírtással
OLIA VARAZSOLIA,
megrendelésre készíti női és férfi Röhmer báránybőr szőrmé kucsákat,
bunda és szőrmé javítást vállal
a Debreceni Bőripari Kisz
Hatvan u. 55.

AUTOSOK FIGYELEM!
míg be nem fogy, siessen megrendelni hűtő-, illetve motorháztakaróját
a Debreceni Bőripari Kisz-nél
Hatvan u. 55.

JANUAR 31-IG
POTLEKMENTESEN FIZETHETI BE
autója,
motorkerékpár
1963. évi kötelező szavatossági biztosítási díját
A díj postal befizetéséhez szükséges igazolást a gépjárműtulajdonosoknak a lakóhely szerint illetékes Állami Biztosító fiók adja ki. A magántulajdonban levő gépjárművek kötelező gépjárműszavatossági biztosításának évi díja
személygépkocsi után 460 Ft
motorkerékpár után 100 Ft
(földalkocsival is)
háromkerékű gépjármű után 300 Ft
rokkantok háromkerékű gépjárműve után 10 Ft
A magántulajdonban levő személygépkocsi biztosítási díja január 1-én és július 1-én, két egyenrészben is fizethető. Ha a gépjármű év közben kap rendszámszámot, úgy az évi díj arányos részét megfizetni.
ÁLLAMI BIZTOSÍTÓ

Négy év

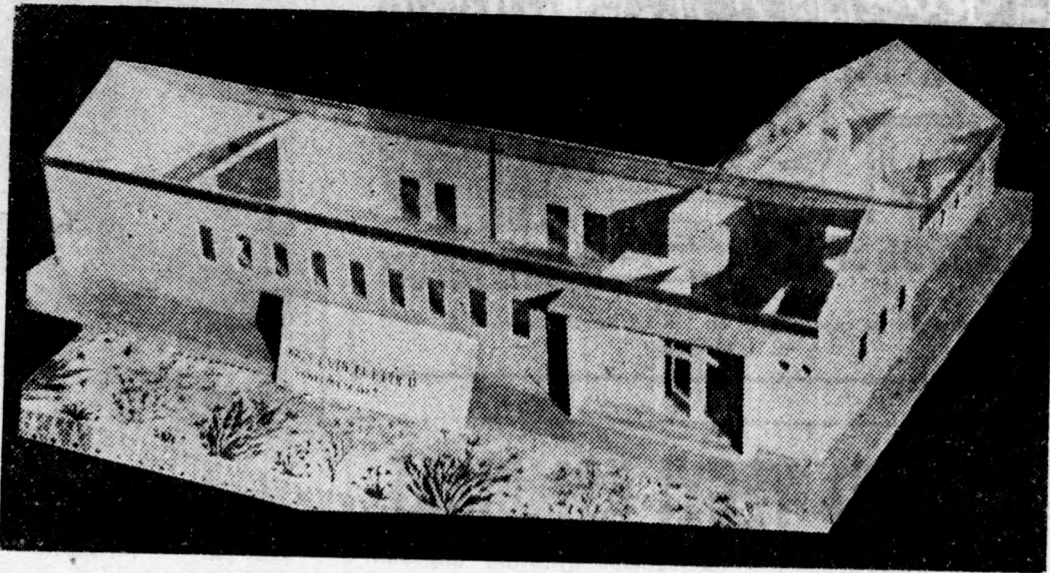
a debreceni járás életében

Hajdú-Bihar megye legnagyobb kiterjedésű járása a debreceni. Sok községe között vannak egészen nagyok, mint például Balmazújváros, Hajdúdorog, és egészen kicsik, mint Fülöp.

Három olyan község tartozik a járáshoz, amely egészen fiatal, s a felszabaduláskor még csak szétszórt település volt a helyükön. Ez a három község: Ebess, Nagyhegyes, és Hajdúvid.

De nemcsak az új községek tükrözik a nagy változást. Sok küzdelem, sok gond, sok munka árán mindenütt változott az élet és változtak az emberek is. Nem élnek ma sem fényűzően, gondok nélkül. Mégis egészen másként, mint valamikor régen.

Mások a gondok, mások a problémák. Mint az ország minden részében, úgy a megye ezen területén is nagy változás, nagy fejlődés történt az elmúlt esztendő alatt. Talán ne

Ez évben kezdik meg Nyírábrányban a kultúrotthon építését. A napokban megnyílt közsegpolitikai kiállításon látható a művelődési ház makettje

(Foto: Vencsellei István)

hoz viszont a gyümölcstermelés. 1958–1962. év között a termelőszoövetkezetek 380 k. holdon telepítettek gyümölcsöt, de 1965 végéig csaknem 3 ezer 700 holdat telepítettek. Hasonlóképpen szőlőt és málnát is telepítettek az elmúlt években, de 1965-re az eddigi telepítések megsokszorozódnak.

Jelentősen megnövekedett a mezőgazdasági beruházások összege is. 1962-ben például a termelőszoövetkezetek beruházása elérte a 40 milliót, amiből a gépi beruházás 20 millió forintot tesz ki.

A járás ipari üzemmel is gazdagodott. A Debreceni Ruhagyárak egy üzeme része Hajdúdorogon van, ahol több százan dolgoznak — főként asszonyok — a község lakói közül. Ez az üzemrész igen eredményesen végzi munkáját. Az indulási nehézségek ellenére is eredményesen teljesítették múlt évi tervüket, s mint mondják a dorogi asszonyok örömmel dolgoznak a község „gyárában”.

Az elmúlt négy esztendő alatt a járási tanács és a községi tanácsok összes költségvetési kiadása több mint 184 millió forint volt. Ebből csaknem 119 millió forintot költöttek kulturális célokra. 17 milliót pedig különböző felülvizsgálókra. Hét kultúrházal növekedtek a járás eddigi művelődési célú szolgáló létesítményei, 4 óvodát, 37 kilométer járdát,

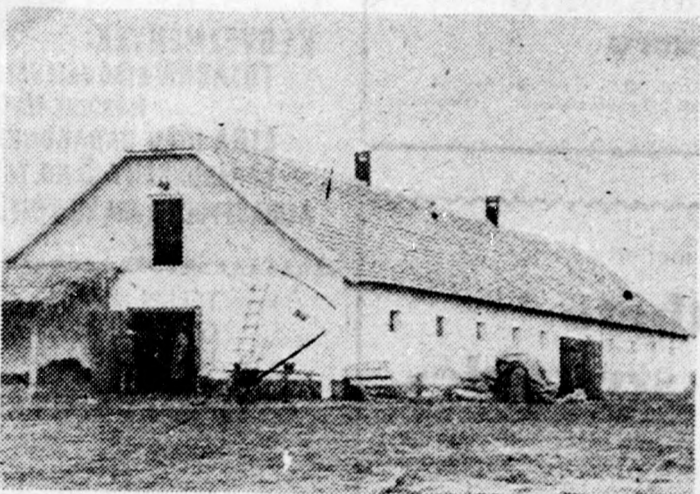

A Debreceni Ruhagyár hajdúdorogi üzemében dolgozók eredményesen teljesítették az elmúlt évi tervüket

menjünk olyan nagyon vissza az évekbe. Nézzünk vissza négy évvel előbbre, és hasonlítsuk össze a négy esztendővel ezelőtti helyzetet a debreceni járásban a mostanival. Ez a négy esztendő is megmutatja, hogy milyen nagy lendületű fejlődés tapasztalható a járásban az élet minden területén.

Az elmúlt négy esztendő alatt a debreceni járásban is befejeződött a mezőgazdasági szocialista átszervezése. 1959-ben 2571 család dolgozott a termelőszoövetkezetekben, 1962-ben pedig több mint 16 ezer család tagja termelőszoövetkezetnek, illetve termelőszoövetkezeti csoportnak.

A nyírségi területen igen nagy probléma, hogy a homoktalaj hagyományos műveléssel keveset terem. Jó jövedelmet

A múlt év őszén készült el a hajdúsámsóni Dózsa Termelőszoövetkezet 70 férőhelyes tehénistállója

(Foto: Gelencsér Jenő)

75 km villanyhálózatot, 1 egészségháza, 10 846 négyzetméternyi kövesutat, 5 orvosi lakást, 20 kutató létesítményt községfejlesztési alapról. Ehhez a járás lakossága csaknem kétfélszáz millió forint értékű társadalmi munkával járult hozzá.

Jelenleg 17 községben van művelődési otthon, s ez nagyon nagy szó, ha elgondoljuk, hogy a járás egy része — különösen a nyírségi — a múltban mennyire el volt hagyatva. Itt volt egykor a legtöbb analfabéta, a legnagyobb szegénység, a legtöbb gond. Most pedig nő a pedagógusok, az új iskolai tantermek s a tanulói vagyó idősébb dolgozók száma is. A könyvtári állomány is nagyot növekedett az elmúlt évek alatt: 34 ezerrel 67 ezerre.

Az egészségügy terén igen jelentős változások történtek, nőtt az orvosok száma és a főzékadereké is. 29 orvos helyett ma 34 vézti a járásban a gyógyító munkát. Ez azonban még mindig nem elég, mert az általános társadalombiztosítási

Az iskolai év elején adták át rendeltetésének Nyíracsáden hattantermes emeletes új iskolát. Az új tanévot már ebben az iskolában kezdték meg a nyíracsádi gyerekek

(Foto: Gelencsér Jenő)

Beszédes számok a Szovjetunióról

Közvetítették a népszámlálás adatait

Moszkva (MTI) Moszkva-zó közül 48 nő. A szellemi munkások között a nők 54 tettek az 1959. évi általános népszámlálás legfontosabb adatait. Az első hat kötet most jelent meg, a következő tíz még sajtó alatt van.

A Szovjetunióban 1959-ben a munkások és elrettartottak száma 100 763 000 volt, vagyis az egész lakosság 49,2 százaléka, míg a legutóbbi (1939. évi) népszámláláskor e nagy csoport létszáma mindössze 35,2 százalékot tett ki. Csak a lakosság 46,6 százaléka. Az értelmiség jelenleg a lakosság egyötödét teszi ki, míg 1939-ben mindössze 17,7 százalékot képviselt. Csökkent azonban a kolhozparasztság száma: az 1939. évi 47,2 százalék helyett a parasztság ma a lakosságnak csupán 31,4 százalékát alkotja. Csupán Moldvában és Tadzsikisztánban vannak többségben a kolhozisták.

A népszámlálás eredményéből kitűnik, hogy a munkaképes lakosság 84,9 százaléka áll munkaviszonyban.

Igen érdekesek a nőkre vonatkozó adatok: az iparban foglalkoztatott lakosság 29,7 százaléka nő (1939-ben 20,9 százalék); minden száz dolgozó

száma között 48 nő.

A népszámlálás eredményei megcáfolják azt a rágalmat, hogy a Szovjetunióban felduzzadt a hivatali apparátus. Mint Podjacsih, a központi statisztikai hivatal népszámlálási osztályának vezetője kiszámította, a közvetlen termelőmunkában részt vevők arányában a Szovjetunióban 1,4-szer magasabb, mint az Egyesült Államokban, míg a nem termelő ágazatokban 2,6-szeresen kevesebb dolgozó foglalkoztatottak az Egyesült Államokhoz képest.

A szovjet hivatali apparátus dolgozóinak száma abszolút értékben is kevesebb, mint az amerikai hivatalnokoké, holott a Szovjetunió lakosságának létszáma jóval magasabb. Ehhez hozzátehetjük, hogy a szovjet tisztviselők száma állandóan csökkenő tendenciát mutat, míg az Egyesült Államokban a háború előtti állományhoz képest 80 százalékkal nőtt a „fehérgallérosok” létszáma.

K. E.

HAJDÚ-BIHARI

világ proletáris, egyesüljétek!

XX. évf., 22. szám
ÁRA: 80 FILLER
1963. JANUÁR 27.

NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Tízmillió forint a múlt évi munkaverseny eredménye a Hajdúsági Iparműveknél

(Tudósítónk jelenti)

Üzemünkben értékeitük az 1962. évi kongresszusi munkaverseny, hogy megállapítsuk: a dolgozók eleget tettek a vállalt kötelezettségüknek, megoldották-e a szocialista brigádok azokat a feladatokat, melyet pártunk VIII. kongresszusa tiszteletére vállaltak.

Tény, hogy 1961-hez viszonyítva a munkaversenyben résztvevők száma jelentősen emelkedett. Míg 1961 végén 67 brigád dolgozott 783 fővel, addig 1962. év végén 93 brigád versenyzett 1031 fővel. Ezek közül 33 brigád 395 fővel már elnyerte a szocialista brigád címet. Az egyik fő feladat, amely az idén megvalósításra került: a meglévő brigádok vállalásai, illetve munkája minőségi és műszaki megalapozottságának elérése.

Farkasok garázdálkodnak a Hajdúságban

Hajdú-Bihar megye északi részében, a polgári járásban, amely közel van az északi hegyvidék vonulatához, farkasok garázdálkodnak. Néhány héttel ezelőtt a polgári Petőfi Termelőszoövetkezetben 23 juhott sebesítettek meg, ezeknek legtöbbször elpusztult. Később Ujtikosról jelentették,

hogy 13 juhott faltak fel farkasok. A Bődönháti Állami Gazdaság polgári üzemegységét is felkeresték az ordasok, s 30 juhott téptek szét.

A garázdálkodások híre a polgári járás vadászai hajtóvadászatot indítottak a farkasok ellen. (MTI)

Autó alá került egy ittas gyalogos

Súlyos árat fizetett ittozására Bajusz József józsa, Szentgyörgy utca 34. szám alatti lakos. Bajusz pénteken késő este ittas állapotban a Rózsás csárda felől akart átmenni a Józsat keresztül szelő műúton. Nem nézett körül, s éppen akkor lépett a műútra, amikor már igen közel ért egy személygépkocsira. Az autó már nem tudott az egyébként vizsgálatot

is csúszós úton fékezni, s elgázolta Bajuszt.

Bajusz József súlyos fejsérüléseket szenvedett. Elvezérellyes állapotban szállították a debreceni Bartók Béla úti kórház baleseti sebészterébe. A Hajdú-Bihar megyei Rendőrfőkapitányság közlekedést és gépjárművet ellenőrző csoportja a súlyos baleset ügyében tovább folytatja a vizsgálatot.

1963. január 1-től három szocialista brigádnak munkaidő kezdetekor és végzésekor nem kell blokkolni.

A TMK „Komszomol” szocialista brigádját kezdeményező vállalatunknál 1962. november 1. és december 1. között kongresszusi hónapot tartottunk, amely alatt brigádjaink mintegy 200 ezer forintot megtakarítást értek el anyagtakarékosságból, újtásokból, selejtszökkenésből.

1962-ben vállalatunknál II brigád nyerte el a szocialista címet. Az évi munka értékelésekor kitűnik, hogy brigádjaink túlnyomó többsége teljesíti vállalását, de tárgyilagosan meg kell állapítani azt is, hogy vannak olyan brigádjaink — szerencsére igen kis számmal — amelyeknél nem érvényesül kellőképpen a három jelszó: szocialista módon élni, dolgozni, tanulni.

Vállalatunknál a szakma ifjú mestere, a kiváló ifjú technikus és mérnök címért 54 technikus és 10 mérnök versenyzett. A címet 42 technikus és nyolc mérnök nyerte el. Különösen szép eredményeket értek el: Spisák Zoltán, Pető Vince, Birbó Zoltán, Szilágyi Sándor és Zeke László.

A kongresszusi munkaversenyben előnyös képet mutat az újtási mérleg. Újtásokból és ésszerűsítésekből 1962-ben a ténylegesen elért, utólag kalkulált népgazdasági megtakarítás 3 784 128 forint volt.

Összefoglalva: a vállalat egész éves kongresszusi munkaverseny felajánlása 8 683 400 forint volt. Értékelve a munkaversenyben részt vevő szocialista brigádok és egyéni versenyzők teljesítését, az éves eredmény több mint tízmillió forint.

Ezen az eredményen belül számottevő a termelékenység emelése, az önköltség csökkentése, valamint a exportterv túlteljesítése.

Exporttervünket 500 darab MOI/C típusú és 400 darab MO3 típusú mosógéppel, továbbá 545 darab törpe centrifugával teljesítettük túl.

Lengyel Zoltán

HAJDÚ

XX. ÉVFOLYAM
ÁRA: 50 FILLER
1963. JANUÁR

A MAGYAR

MI ÚJ

Újtásokkal forintot tal meg a BIOG Gyógyszergy

A BIOGAL Gyógyszergyban elkészítették az újtási mérlegét. E vállalat hozta be a tásai javaslatot, ebből tak és bevezettek újtásokkal elért ut megtakarítás meghal millió forintot. Az összesen 222 ezer forintot ki.

Az újtások közül nes táptalaj helyett liszt tartalmú táptalaj javaslat volt a legje. Januárban eddig adtak be a dolgozó szemlére kiadták az újtási feladattervet, rövidesen az újtások megvitatnak.

Gyorsabban festékanyag

Az elmúlt évben r zett ipari vásáron az dú megyei Állami Vállalat kutatói ma díjat nyert a csiszolópapírral, mely üzemszerűen gyártan valy sikert ért el a rium a Debrecen SZ nevezésű parkett anyaggal is, amiből 100 mázsát gyártotta.

A laboratóriumban vics István vezetésével sikert értek el. A E elnevezésű festékany új gyártmány, mely nősűgű és olcsóbb a labban levő olaj- és festékekkel. Előnye, az olaj- és zomán háromszor kell a befesteni, és a száraz 6 nap, a Formalkid egyszor kell festeni. óra alatt szárad. Ez festékanyaggal az id vásárra is készült a kutató-laboratóriuma.

Sokat javult minőség a gyárakban

A dolgozók munk szép sikerek eléréséftt a Hajdú-Bihar Bányá- és Építőegyesülnél. Többet a minőség megjavításenyeztek. Míg 1957-14 százalék volt a se végén pedig 1,7 száz az év végére 0,3 száz csökkentették. Ehhez járult az is, hogy új lógiát vezettek be a cserepek szárításánál, az égetőmesterek száe is; az égetést vegozók szakvizsgát te. A minőség különös javult a Debreceni Gyárban.

Kenderyárak párosverseny

A VIII. pártko tiszteletére folytatott versenyben szép ereket értek el a Tiszánt kikészítő Vállalat it dolgozói. A komádi p

Hazaérkeze a Csokonai Sz operaegyüttes

Amint kiküldött m munk többször is tája a Hajdú-Bihari Napló a Csokonai Színház együttese nagy sikerrel egészségerepelt Pármában a Mozart Figaro s a g a c. művét. Az tegnap este érkezett h recenbe olaszországi szerepléséről.